

8°
Indoch
8

SÉE DE L'OCCIDENT
THÈQUE DE TRADUCTIONS

M. le Résident Supérieur RENÉ ROBIN
MM. ÉMILE VAYRAC et NGUYỄN VĂN-VĨNH

MAI-NU'O'NG LÊ-CỐT

MANON LESCAUT

DÉPÔT-LEGAL
CỦA ÔNG THẦY-DÔNG PRÉVOST soạn
RÉSIDENCE NGUYỄN VĂN-VĨNH diễn quốc-âm
TONKIN

FASCICULE IV

17567

*Certifié le tirage s'élevant à quinze mille
Hanoi le 6 Mai 1932*

HANOI

ÉDITIONS DU TRUNG-BẮC TÂN-VĂN

1932

8

LA REVUE DE L'INDUSTRIE

REVUE DE L'INDUSTRIE

REVUE DE L'INDUSTRIE

REVUE DE L'INDUSTRIE

REVUE DE L'INDUSTRIE

REVUE DE L'INDUSTRIE

REVUE DE L'INDUSTRIE

DEPT. LEGAL
NO 17567

MAI-NU'ONG LÊ-CỐT

MANON LESCAUT

Của ông thầy-dòng PRÉVOST soạn
NGUYỄN VĂN-VĨNH diễn quốc-âm

QUYỀN THỨ TƯ

MALIBU ONE L-201

MAISON TERRAZZI

The house for the
modern family

1950

đến cả những đồ-vật của chúng tôi; đoạn rồi khách ngồi vào cái bàn cùng ăn uống một cách thật-thà thân-thiết.

Khi đĩa ở đã dọn sạch bàn đi rồi, câu chuyện hóa ra nghiêm-nghị, khách cúi đầu nhìn xuống đất mà kể lại sự cha cay-nghiệt trước kia quá tàn-nhẫn với chúng tôi. Rồi khách xin lỗi chúng tôi một cách rất nhã mà rằng :

— Xin phép huynh-ông, tạ tội vài lời vắn tắt mà thôi, kéo nữa nói dài-dang bao nhiêu lại nuốc cho tiểu-đệ bấy nhiêu.

Cái tình ân-hận ấy lúc sơ-thủy gặp nhau đã là thành-thực, khách ngồi lâu, lần lần lại thấy thành-thực nữa. Sau khi khách đến chừng độ nửa tiếng đồng-hồ, thì tôi coi mặt khách hình như thấy lòng khách đã bị cái sức quyến-luyến của đôi má-hồng *Mai-nuong* nó làm xiêu-động nhiều rồi. Đôi mắt nhìn của khách, những cách điệu của khách mỗi ngày một thấy có ý-vị ngọt-ngào đậm-thấm. Duy trong lời ăn tiếng nói, khách vẫn giữ-gìn không để hở cơ chút đỉnh, Tôi đâu chẳng có máu ghen đi nữa, nhưng cái duyệt-lijh trong ái-tình giới, cũng đã đủ đoán ra được cái mắt nhìn nào, cái cách điệu nào, là mắt nhìn, là cách điệu kẻ đắm-say.

Khách ngồi chơi cho mãi đến đêm khuya, trước khi đứng dậy ra về, lại còn ước hẹn

có lần này lần khác, xin phép đến chơi luôn và có việc gì thì giúp. Đến sáng ngày ra thì khách với T... công-tử cùng lên xe ngựa về *Ba-lê*.

Tôi tính không hay ghen, mà lại dễ tin những lời nàng thề-thốt. Vả nàng bằm sinh không phải là người hàng chợ, cùng tôi hai bên tự-do hòa-hợp, chứ không ai là kẻ ép-nài. Vì lẽ thanh-khí, vì lẽ thương-yêu mà ăn ở với nhau, chứ không ai là người vị-cần vị-lợi, thì lời thề đâu có lẽ nên nghi. Tôi thấy *Mỗ Mỗ* sinh chết mệt, chẳng những tôi không trách oán, mà lại còn vui riêng về nỗi tình-nương ta có phẩm-giá khác thường. Ai cũng thêm muốn, mà duy ta chiếm được, đó là cái thỏa-chí riêng của bọn nam-nhi. Tôi biết vậy cũng chẳng buồn ngổ chi cho nàng biết. Trong mấy hôm chúng tôi luôn luôn lo bận vào việc may xống-áo mới cho nàng và bàn nhau xem tối có nên cùng nhau đi coi hát bội chẳng, có còn phải e ai nhận được mặt hay chẳng. Cách đó mấy bữa, thì T... công-tử lại về thăm chúng tôi. Nhân chúng tôi có hỏi điều ấy, thì công-tử chiều ý *Mai-nương* mà miễn-cưỡng đáp rằng cứ đi coi hát được. Chúng tôi bèn quyết đi coi ngay tối hôm ấy, rủ cả T... công-tử đi nữa.

Tuy vậy mà ý muốn một đàng rồi nó ra một nẻo. Số là khi ấy T... công-tử nói xong câu chuyện đi coi hát rồi lại gọi tôi ra một chỗ mà nói riêng với tôi rằng :

— Từ hôm nọ đến nay, tiểu-đệ lấy làm khó nghĩ quá. Bởi việc khó nghĩ đó mà hôm nay lại về thăm nhân-huynh. Nhân-huynh ơi, số là *Mỗ Mỗ* sinh từ hôm ấy phải lòng tình-nương của ngô-huynh, lại rủ cùng em biết chuyện. Em với va là chỗ thân bằng cố hữu, việc gì cũng giúp lẫn nhau. Nhưng em với anh tuy mới giao-du, song cũng thân yêu chẳng kém. Em cho sự ấy là càn-dỡ, em cũng đã mắng nhiếc tận tì. Vì nếu người bạn của em chỉ dùng phương-kế tâm thườn mà quyến-dũ người yêu của anh, thì em cũng cam một điều thủ-tín chẳng nói đi nói lại cho anh biết làm chi. Chẳng may bạn em đã tỏ tường cả tình-nết *Mai-nương*. Chẳng hay ai nói mà bạn lại biết rằng nàng ưa tiền bạc dồi-dào, lại thích sự chơi-bời cho sướng thỏa. Và bạn em tiền nhiều của lắm, quyết lấy hoàng-kim mà làm đen lòng phụ-nữ. Bạn em có khoe với em rằng sắp đem làm quà cho *Mai-nương* một món tiền to, rồi lại hẹn tư-cấp mỗi năm là một vạn *phật-lãng*. Hai bên cùng vì nể, cứ một lẽ giao-du mà xử, thì em tính mặc ai giữ lấy lợi mình, em là người đứng giữa.

Song em nghĩ cho chín, thì đối với ngô-huynh, em đã phải vị nghĩa giao-du, lại còn phải vị nghĩa công-lý. Vả sự này cũng có bởi nỗi em sợ ý. Vị cây dây leo, tại em dặt-diu người đến đây mà nên cái họa chia ayèn rẽ thúy sau này. Bởi thế mà phải lo phương-kế tránh sao cho khỏi thiệt anh.

Tôi tạ ân T... công-tử. Tôi chịu lời bạn nói, quả tinh-khí *Mai-nương* như vậy, nghe tiếng nghèo đã đủ ghét rồi. Nhưng tôi lại hồi tâm lòng tin mà rằng :

— Tuy nàng thế thật, nhưng một mười một chín chắc nàng cũng không nỡ bỏ em mà đi tìm chỗ giàu hơn. Em bây giờ dầu không là phú-quí, cũng chẳng đến nỗi để cho nàng thiếu-thốn thức gì. Mà xem vận nhà em cũng thấy mỗi ngày một khá. Duy em chỉ e có một điều, là *Mỗ* *Mỗ* sinh nhân biết chốn vợ chồng em ở, mà đem việc trước làm điều phản-trác gì chẳng.

T... công-tử nói rằng về khoản ấy thì tôi không nên e sợ. *Mỗ* *Mỗ* sinh là một gã nông-cuồng, vì tình mà làm nên việc rồ-dại thì có, không bao giờ có làm được việc vô-lương đê-mạt. Vì nếu sau này mà chàng quá đam-mê đến nỗi làm điều như thế, thì công-tử đoán rằng xin tự ra tay, chẳng quản tình sâu nghĩa cũ, giết phăng con người hèn-hạ, để chữa cái vạ vì mình.

Tôi nói :

— Ngô-huynh có bụng ấy, tiểu-đệ muốn đội ân thâm. Chỉ e khi chờ được nạ thì má đã sưng. Lúc việc xót-xa đã lỡ thì thuốc kia nào chắc có hay. Như thế thì em tưởng tránh nạn đi ngay chốn khác, có dễ yên hơn.

— Vâng, em cũng biết xa chạy cao bay là phải. Nhưng lại e không kịp nữa rồi. *Mỗ Mỗ* sinh chính ngộ thì tới đây, từ hôm qua đã nói cho em biết trước. Bởi thế mà em vội vàng về đây thật sớm, để báo anh hay. *Mỗ Mỗ* sinh đến trong giây phút bây giờ.

Việc cấp báo như thế, tôi lấy làm lo. Tránh mặt *Mỗ Mỗ* sinh thì quyết là không được rồi, mà đã tiếp chàng thì lại khó lòng mà ngăn cấm được chàng trò-chuyện với *Mai-nuong*. Âu là ta bảo cho *Mai-nuong* biết trước. Tôi cũng nghĩ rằng nàng đã biết rằng tôi thông-tỏ mà khách lại gạn với nàng ở trước mặt tôi, thì bao giờ nàng lại còn có xây chân nơi cấm-đỗ được. Tôi ngỡ ý cùng T... công-tử, thì T... công-tử nói rằng câu chuyện hơi khó. Tôi đáp :

— Em cũng biết là câu chuyện hơi khó. Nhưng bao nhiêu lẽ người ta nên tin ở tình-nuong, em đều có cả, em chắc rằng tình-nuong của em yêu em. Duy có số tiền gã kia ước hẹn khi to, nên sợ nó làm ch...

nàng quàng mắt. Nhưng em đã có lời nói anh biết rằng *Mai-nuong* không phải là gái tham tiền. Nàng dâu ưa ăn ngon mặc tốt, ưa vui cười sung-sướng, nhưng mà nàng cũng có bụng thương em nữa. Như trong cái tình-cảnh bây giờ thì tôi tưởng không có lẽ nàng lại rẻ tôi hơn cái thằng con trai lão *Mồ Mồ* nó đã đem nàng giam cầm ở nơi đê-nhục.

Nói tổng lại là tôi nhứt quyết ngổ cùng nàng. Tôi nói thế, rồi tôi kéo nàng ra một chỗ mà nói hết chuyện cho nàng nghe. Nàng cảm ơn tôi lại tin rằng được đến thế, rồi nàng hẹn tôi để khi nào gã kia có giờ ngón gạn-gùng thì nàng sẽ trả lời một cách cho gã đến già không bao giờ dám gạn nữa. Tôi lại phải can rằng:

— Không. Mình chẳng nên lấy cách sống-sượng quá mà đãi người ta làm gì. Người ấy có thể hại ta được. Rồi tôi lại cười cợt mà rằng: Thôi, nhưng mình ranh-mãnh chán, lựa là tôi phải bảo mình cách đuổi đứa đàn-ông mình không thích.

Nàng ngồi ngẩn-ngơ một lát rồi bặc tôi rằng:

— Mình ơi, tôi mới nghĩ ra một kế tuyệt-trần, cao tày thánh, mình ạ. Gã này là con lão *Mồ Mồ* phú-gia ngày trước, nó làm hại mình với tôi. Chúng ta phải trả thù lão một

phen mới thỏa. Thù ấy ta đừng bắt con nó chịu, nhưng ta bắt cái tử-bạc nó chịu là phải, mình để tôi cứ giả vờ nghe gã gạ-gùng, tôi khoét cho nó một mẻ, cho gì tôi cũng lấy cho thật nhiều, rồi tôi cười vào mặt nó. Mưu ấy mình nghĩ sao?

— Kế thì hay, nhưng xin mình nhớ cho rằng đời ta cũng đã theo con đường ấy mà vào thẳng đê-lao với nhà iàm phúc...

Tôi hết sức ngăn can nằng việc ấy nguy-hiêm. Nàng cứ nhất định đòi làm, nói rằng khéo thì chẳng việc gì hết. Tôi cãi câu gì, nàng cũng biện được câu ấy. Lại gì cái thói đàn-ông mê gái, nó bảo gì mà không nghe. Cái dở hơi của nó xuôi tai cũng hóa ra việc nên làm. Việc ấy thật là tôi dại quá. Tôi bèn quyết chí cùng nàng lừa cho *Mỗ Mỗ* sinh một mẻ. Hay đâu kẻ bị lừa về sau lại chính là tôi.

Chừng lúc mười-một giờ thì thấy xe-ngựa chàng đến. Được vào cười cười nói nói, kiếm đâu được toàn thị những câu cầm-tú mà xin lỗi trước cái cách dễ-dàng tự-tiện chẳng mời mà xin ăn cơm. *Mỗ Mỗ* sinh nom thấy T... công-tử đến trước rồi, cũng không nghi tình chi cả, vì công-tử đã khéo thác việc kia việc nọ mà ra đi trước, không nhận lời đến rủ đi cùng xe với gã. Tuy rằng trong bốn người đồng-tịch, không

người nào là chẳng có tư-tưởng phản-phức trong đầu, vậy mà hờn-hở vui cười cả bốn, mà ngồi bàn ăn. Trong bữa ăn, *Mỗ Mỗ* sinh được nhiều cơ-hội tự-tình với *Mai-nương*, chắc hẳn trong bụng cũng khen tôi là một anh chồng dễ chịu trong lúc ăn cứ vào ra thoăn-thoắt, vắng mặt hàng mười-lăm phút một, để tha hồ cào khách gạ vợ mình.

Khi tôi trở vào, tôi nhìn mặt khách đủ biết rằng những câu đáp lại của *Mai-nương* không phải là những câu khiến cho trai phải đi tự-tận. Mặt khách tươi như hoa, cười khanh-khách. Tôi cũng tảng lờ ra dạng tươi cười. Khách lại có ý chê trong bụng rằng tôi quá thật-thà, mà tôi thì cũng có tình chê lại khách. Trong cả một buổi chiều hôm ấy, cứ người nọ làm một trò vui cho mắt người kia. Trước khi khách đứng dậy ra về, tôi còn tảng có việc nhà trong để khách tự-do mà to nhỏ với *Mai-nương* một lát. Thành ra khi khách ra về, trong bụng khách đã khen món ăn ngon tốt, lại còn phải khen ông chủ dễ-dàng.

Khi khách cùng với T... công-tử đã lên xe rồi, *Mai-nương* giơ hai tay mà chạy lại ôm tôi, rồi cười khanh-khách. Thuật lại cho tôi hết cả những lời đôi bên đối hoại, không bỏ sót câu nào. Những câu ấy rút lại một lời toát-yếu thì là khách mê vợ tôi

quá đôi. Hẹn chia đôi với nàng một nửa số lợi tức riêng của mình đương có bây giờ, tính cả đồng niên cũng đã ngoài bốn vạn, chưa kể cái gia-tài của cha sau khi chết mới để lại nữa. Hẹn nay mai thì cho về làm chủ-trương mọi việc gia-đình, tay hòm chìa-khóa giao hết cả cho. Giờ hãy tạm dâng một cỗ xe song-mã, một cái nhà lầu đồ-đạc sẵn-sàng hết cả, một ả thị-ti, ba đũa ở trai, với một tên đầu-bếp. Nàng kết-luận rằng :

— Minh coi đó. Con thế mới là con tốt bụng hơn cha !

Tôi hỏi :

— Minh ơi, tôi hỏi câu này, mình nói thật. Gã hẹn bấy nhiêu, mình có ý thiết-tha chút nào chẳng ?

Nàng khéo trả lời tôi ngay mấy câu tập thơ *Racine* :

Sao chàng nữ ngờ la bụng ấy ?...

Mặt mũi nào còn thấy được nhau !

Phúc-đường chuyện đó nhớ lâu...

Tôi cũng muốn thi văn-tài với nàng, bèn đáp :

Đây cũng biết Phúc-đường chuyện cũ.

Không phải là một dấu ái-ân.

Nhưng một cái nhà lầu sẵn-sàng đồ-đạc, một ả thị-ti, một thằng đầu-bếp, cỗ xe với ba thằng ở là một cái quà ngon mắt, hồ để

trai gái yêu nhau đã mấy kẻ cho nhau đến thế.

Nàng lại chỉ non thề biển, mà quyết với tôi rằng trăm năm cũng một mình tôi, chứ không có cửa nào mà khiến nổi được cho nàng thay đen đổi trắng:

-- Gã hện thiếp cho nhiều bao nhiêu thì cái lòng cảm-tức của thiếp được thỏa mà thôi, chứ không bao giờ có xiêu-đổ được tấm chung-tinh.

Tôi lại hỏi nàng có định nhận tòa nhà với xe song-mã không, thì nàng mới nàng chỉ muốn khoét cho gã ít bạc mà thôi.

Hiềm một nỗi có chịu khoản kia, mới được khoản nọ. Chúng tôi định với nhau chờ xem gã hạ bút viết thư cho nàng cam-kết minh-bạch những thế nào. Đến hôm sau thì quả thị có một thằng nhỏ không bận áo dẫu, lên đến mà đưa cho nàng cái thư giao hện, nó khéo chọn lúc lên vào nhà bao giờ tôi không biết. Nàng bảo nó đứng chờ một chỗ, sẽ có hồi âm, rồi nàng đem thư vào mở cho tôi đọc.

Trong thư tự-tình mọi lẽ cũng như những thư tự-tình của người ta mà thôi, đoạn sau cam-kết rạch-rời từng khoản. *Mồ Mồ* sinh thật là một gã ăn chơi phóng-túng Số tiền hện cho rộng-rãi vô cùng. Xin hễ nàng dọn đến nhà riêng ở thì đưa ngay một vạ phạt-

lãng, để làm tiền bỏ túi tiêu vặt, tình nguyện săn-sóc đến luôn, để cho số tiền ấy tha hồ tiêu mà không bao giờ khuyết. Mà ngày giờ đính hẹn không xa-xôi gì cả, chỉ xin có hai hôm, nghĩa là buổi chiều hôm sau thì rước nàng lại chỗ nhà riêng ở đường ấy, số ấy, xin nàng cứ trốn tôi mà đi lại đó, nhà cửa và tiền bạc sẵn-sàng. Mọi việc chàng đã dự tính đầu đó cả, duy chỉ có việc trốn ra cho khỏi tay tôi là chàng e khí khó, vậy xin nàng có liệu lấy được thì nói cho biết để yên lòng. Bằng có điều gì trắc-trở thì nàng cũng ngỏ cho hay, để chàng tìm phương ngoại ứng.

Thì ra gã *Mỗ Mỗ* này khôn-ngoan hơn cha. Được người mới chịu trả tiền. Hai đứa bàn với nhau cách khu-xử của nàng thế nào cho khéo. Tôi nhân lại ra sức khuyên-ngăn dằng vài câu nữa, tôi bày cho nàng nghe mọi lẽ nguy-hiểm thế nào, nhưng nói gì thì nói, cũng không chuyển được lòng nàng đã quyết.

Nàng lấy giấy bút thảo ba dòng chữ trả lời, việc trốn-tranh thì xin lo-liệu lấy, thế nào cũng xong xuôi cả: xin chàng cứ đúng ngày giờ ấy thì chờ tại chỗ hẹn, thiếp sẽ đến hầu, không sai.

Tôi thì đi ngay tìm nhà khác mượn, ở đầu thành-phố bên kia, rồi dọn tập cả đồ-

đạc sang đó. Định rằng đến chiều hôm sau thì nàng ra *Ba-lê* đi đến chỗ nhà lâu của *Mỗ Mỗ* sinh đã dọn riêng cho mà ở; khi gã đã trao tay hết các món tiền bạc hẹn cho rồi, thì đến tối tăng đòi đi coi hát bội, trước khi đi thì cô chủ với thằng hầu bao nhiêu tiền bạc và đồ vàng ngọc bỏ cả vào túi mang đi cho hết. Tên đừa ở ấy chính là tên hầu-hạ ở nhà-thương con-gái khi xưa. Tôi thì đi mượn một cỗ xe đến đứng chờ ở phố *Thánh An-dê-rê*, bên cạnh cửa rạp hát bội. Để xe đứng chực một xó tối, rồi tôi sẽ lên đến chờ một bên cửa ra, nàng hẹn với tôi rằng trong lúc đương hát, nàng sẽ kiếm cơ mà xin ra ngoài một lát. Mưu-mô tính ra thật dễ thi-hành quá, chỉ trong vài phút là tôi đem được nàng đến chỗ xe chờ mà cho ngựa tể thẳng đến ấp *Thánh An-loan* là nơi chúng tôi vừa mượn nhà mới.

Kế ấy tuy là càn-dỡ, song chúng tôi nghĩ cũng đã chịu lấy là khéo xếp. Nhưng ngầm cho chín thì thật là một kế thiên-cận, không tính xa, ví-dù sự thành đi nữa, về sau còn kết-quả những làm sao. Ấy vậy mà chúng tôi bàn tính qua-loa với nhau, rồi làm liền ngay tức-khắc. *Mai-nuong* thì cùng với gã *Mac-xen* (đó là tên thằng hầu của chúng tôi) đi trước. Tôi đau ruột mà nhìn nàng đi ra. Trước khi đi, tôi hôn nàng mà rằng:

— Minh ơi ! minh đừng lừa tôi nhé !

Nàng ngọt-ngào mà trách tôi sao lại nghi-ngờ như thế, rồi nàng lại ân với tôi hết cả mọi lời thề trước, nàng tính độ ba giờ thì tới *Ba-lê*. Tôi đi sau, tôi đến một tiệm rượu ở cầu *Thánh Mi-xen* mà ngồi ngậm-ngùi suốt một buổi chiều, chờ cho đến tối mới ra đường mượn một cỗ xe, đi đến đầu đường *Thánh An-đê-rê*, thì tôi để xe chờ đó mà xuống đi đất đến tận cửa rạp hát bội. Tôi nhìn trước nhìn sau, chẳng thấy thằng *Mac-xen* đâu cả, đã giật mình, vì trước khi đi, nàng đã hẹn tôi cho nó ra đón trước. Tôi cố kiên-nại mà chờ trong một tiếng đồng-hồ, tôi đứng lộn với một bọn đũa-ở người ta, cứ chùng-chùng hai mắt châu lên mà nhìn những kẻ đi qua người đi lại, không bỏ sót người nào. Sau thấy chuông đánh bảy giờ, mà cũng chẳng thấy ai là người của mình hết. Tôi bèn lấy một cái vé hạng rớt mà vào trong rạp, họa may có thấy nàng với gã *Mô Mô* ở trong phòng hạng nhứt nào chẳng ? Thì chẳng thấy nàng mà cũng chẳng thấy gã kia đâu cả. Tôi lại ra ngoài ngõ mà đứng ngắm trong một khắc đồng-hồ nữa, vừa nóng lòng, vừa lo-ngại vô cùng. Chờ hết khắc đồng-hồ ấy mà chẳng thấy ai hết, tôi bèn lại về chỗ xe đợi, trong lòng bối-rối, không biết tính làm sao cả. Tên đánh xe

nom thấy tôi về đàng xa, chạy ra đón trước, nháy một bên mắt mà thăm-thì với tôi rằng có một cô con-gái lịch-sự lắm ngồi chờ tôi đã một giờ ở trong xe. Khi người con-gái ấy đến hỏi thăm tôi diện-mạo là thế, áo quần là thế, thì gã biết đích-thị là tôi, gã mới bảo tôi đi ra đàng kia một lát, rồi tôi lại về thì ả nói qui-hồ có về, ả đợi đến bao giờ cũng được.

Tôi đã tưởng là *Mai-nương*, tôi mới lại gần thì tôi ngó thấy một cái mặt xinh-đẹp quá, nhưng mà không phải mặt *Mai-nương*. Người ấy xưa nay tôi chưa gặp bao giờ, thấy tôi về thì sẽ thỏ-thể hỏi tôi có phải là *Đê Ghi-ri-ê* vũ-sĩ chăng? Tôi thưa rằng phải, thì nàng rằng :

— Thiếp có một phong-thư cho vũ-sĩ. Khi vũ-sĩ xem thư rồi thì biết thiếp đến làm chi đây, và bởi làm sao mà thiếp được tường quý danh-hiệu.

Tôi xin nàng cho phép tôi đem thư vào hàng rượu mà đọc. Nàng đòi theo tôi, và nàng bảo tôi mượn lấy một cái phòng riêng. Tôi vừa bước vào quán vừa hỏi :

— Thư của ai gửi cho tôi đó?

Nàng bảo tôi đọc thì biết. Tôi vừa mở thư ra thì nhận ngay được chữ *Mai-nương*. Trong thư nói đại-cương như sau này :

« *Mỗ* *Mỗ* sinh thù-tiếp tôi một cách tử-tế quá, dưng biểu không còn thiếu thứ gì. Hẹn sau này dãi thiếp trân-trọng như thể dãi một vị hậu-phi vậy. Tuy nhiên, dẫu ngồi trong nhà vàng trên ghế ngọc, thiếp cũng chẳng bao quên tình nghĩa đôi ta. Ngặt vì tối nay thiếp dòi đi coi hát, mà gã kia nhứt định không chịu, cứ nài thiếp ở nhà cho được. Thôi thì vợ chồng ta đành để có hôm sau. Thiếp cũng biết như thế là hơi sai lời ước hẹn, chàng hẳn tru-phiền. Vậy nhân tìm được cô ả mang thư đây là gái xinh-đẹp nhứt tại *Ba-lê*, xin dưng để chàng giải muộn.

Người tình-nương một lòng một dạ với chàng.

Ký tên là *Mai-nương Lệ-cốt* »

Tôi xem xong thư, tức-tối, hờn-giận nàng không biết nói sao cho xiết. Đã sai lời nguyện-ước, lại còn có câu bỡn-cợt một cách thậm chung là khiếm-nhã. Tôi ngỡ-ngẩn ra một hồi lâu không biết rằng nên nổi hung lên hay là nên than khóc, sau tôi cố dè lòng quyết định từ đây mà đi, quên dứt cái đồ bội-bạc, cái đồ lật-lọng ấy đi. Bấy giờ tôi mới đưa mắt nhìn ả thanh-xuân đứng trước tôi đó. Người thì tuyệt đẹp. Tôi ước gì người ấy xinh thêm chút nữa, đẹp thêm chút nữa, để khiến cho gan tôi

bội lại được gái thất-tin kia. Ngặt vì tôi cố sức thế nào, nom người ấy cũng thấy nhiều nơi khuyết-điểm quá. Mắt này bì với mắt kia sao được. Cái dáng đi kia sao có bằng cái dáng đường-hoẵng dáng vì phi-hận của *Mai-nương* được. Cái nước da này, cũng đã đẹp, nhưng đem tỉ với cái nước da *Mai-nương* thì hóa ra lợt lợt kém xa lắm lắm. Nói tổng-lại thì người này làm gì có được cái vẻ khuynh-quốc khuynh-thành mà Hóa-công khăm độc đã cho cả cái con đàn-bà vô-nhân bạc-nghĩa, tên gọi *Mai-nương* kia mất rồi. Tôi bèn ngánh mặt đi không nhìn người con-gái ấy nữa, mà rằng:

— Thôi, thôi, cô ơi! cái gái tệ-bạc nó sai cô đến đây với tôi, nó cũng đã biết rằng cô sai mất công vô ích. Xin cô về thay lời tôi mà bảo nó rằng nó có thể ngồi yên mà tưởng lấy cái tội ác của nó thì nó cứ ngồi mà hưởng. Tôi cũng chúc cho nó không biết cái hối-hận là cái gì. Nhưng từ nay thì tôi quyết bỏ nó, không còn bao giờ có hối rối với nó nữa. Mà luôn thể tôi cũng xin quyết-giao với cả một giống đàn-bà, vì chắc thiên-hạ không còn có gái nào xinh-đẹp mặn-mà hơn nó nữa, mà chắc hết thấy đũa khác lại còn tệ-bạc, lường-dảo, bất-nhân, bằng gấp mấy nó.

Tôi đã toan đi xuống thẳng, quyết chí từ rầy không bận lòng gì đến *Mai-nương* nữa. Cái khí ghen bấy giờ nó như đâm ruột xé gan tôi ra, làm cho tôi sa sầm mặt xuống, thờ-thần ra như dại như ngây. Tôi thấy lần này không nổi hung lên dữ-tợn như mọi lần trước, tôi đã tưởng thế này là khỏi hẳn rồi. Than ôi ! hay đâu bấy giờ tôi cũng là kẻ bị lừa của ái-tình.

Người con-gái mang thư, thấy tôi bước xuống thang thì hỏi tôi phải về nói lại làm sao với ông *Mỗ* *Mỗ* và cái nàng ở chung với ông *Mỗ* *Mỗ*. Tôi thấy ả hỏi thế thì tôi lại trở vào trong phòng. Lúc ấy thì tự-dưng tôi thấy dương hiền-từ ngây-dại, mà bỗng tôi nổi cơn giận lên ùng-ùng. Ai đã có trải qua cơn ghen một lần rồi mới biết được những cơn giận như thế. Trong cơn giận ấy thì tôi bảo con bé rằng :

— Mi về mi bảo cái thằng phản bạn *Mỗ* *Mỗ*, và cái con vô-lương bạc-nghĩa là con nhân-ngãi nó, rằng hai đứa nó viết cho ta cái thư này bằng nó cắt ruột đâm gan ta đó. Nhưng mi bảo cho chúng nó biết rằng chúng nó không cười khúc-khích với nhau được lâu đâu. Rồi tao đâm chết cả hai đứa bằng cái tay tao này cho mà xem.

Nói xong, tôi ngồi phịch xuống một cái ghế, mũ tôi vứt một bên, gậy vứt một bên.

Mắt thì tuôn ra hai suối nước mắt rưng-rưng. Khùng lên chán rồi lại ngây-dại người ra mà đau-đớn, khóc-lóc, thở than xùi-xụt một hồi lâu. Rồi tôi gọi con bé mà rằng:

--- Con lại gần đây, con! Chúng đã sai con lại đây để an-ủy lòng ta, thì con lại đây. Con thử nói ta hay có cách nào là cách giải cho khuây được cái cơn ngộ-dại lòng phách, cái cơn điên-cuồng này hay không? Ta nay chỉ muốn giết cho chết hai cái đũa bất-nhân bạc-ác này đi, rồi ta tự-tận, con có biết thuốc gì mà chữa được cho ta cái cuồng-hưng đó chẳng?

Tôi thấy con bé rón-rén bước dần lại thì tôi lại bảo rằng:

--- Ừ! con lại đây. Con lại đây lau ráo nước mắt cho ta. Con cố an-ủy làm sao cho người được tấm lòng ta. Con lại con nói với ta rằng con yêu ta, để cho tai ta nó tập dần nghe miệng gái khác tự-tình với ta, nào! Con xinh-đẹp như vậy. Có lẽ con khéo nói, rồi ta cũng xiêu lòng mà yêu con được.

Tội-nghiệp con bé, xuân-xanh mới độ mười-sáu mười-bảy tuổi, coi bộ còn thật-thà e-lệ hơn những đũa đồng-loại, nó thấy sự tôi như thế, nó cũng phải ngần-ngo. Tuy nhiên, nó cũng lại gần mà vuốt-ve tôi vài cái, nhưng nó vừa rờ đến mình tôi thì tôi

lấy hai tay dầy mạnh nó ra mà mắng nó rằng :

--- Mày muốn làm gì tao đó ? à, phải rồi, mày là một con đàn-bà, tao ghét cái giống mày, tao không thể chịu được cái giống mày nữa, cái mặt hiền-lành của mày kia, tất lại là cái áo phủ ngoài sự nham-hiêm chi đây, mày đi đâu thì đi đi, để cho tao một mình ở yên đây.

Con bé cúi chào tôi, không trả lời chi hết, rồi quay lưng đi ra. Tôi gọi giật nó lại mà hỏi nó :

-- Nhưng trước khi đi, mày hãy nói cho tao biết cứ làm sao mà chúng sai mày lại đây ? mày với hai đứa ấy là thế nào ? chúng nó sai mày lại đây cốt để làm gì ? sao mày lại biết tên tao và lại biết cả chỗ tao đứng chờ mà đến tìm ?

Nó đáp rằng nó quen với *Mỗ Mỗ* sinh đã từ lâu, chàng sai người đi gọi nó từ năm giờ chiều, nó liền đi theo thằng người nhà đi gọi đó, thì thằng ấy đưa nó đến một tòa nhà lầu lớn, nó vào đó thì nó thấy chàng *Mỗ Mỗ* đang ngồi đánh bài với một người đàn-bà đẹp. Hai người bên nớ nó mang phong-thư cho tôi, dặn nó rằng cứ đi ra cầu đường *Thánh An-đê-rê* thì thấy tôi ngồi chờ trong một cỗ xe đỗ ở đó. Tôi lại hỏi nó hai đứa kia còn dặn-dò gì nữa không, thì

con bé đỏ mặt mà thưa rằng hai người có bảo nó mang thư cho tôi may ra thì tôi gạ ở lại với tôi cho vui. Tôi nói :

— Vậy là chúng đánh lừa con đó, con ạ. Con là phận gái, đành rằng phải có trai nào thương đến, nhưng trai nào giàu-có vẻ vang kia, chứ như ta đây là một người trong cảnh rất sàu-khò, thì ta không phải là người của mi tim. Vậy mi khá trở về với chàng *Mỗ Mỗ* là người có đủ tư-cách cho gái đẹp phải yêu, có nhà lầu cho gái ở, có xe-ngựa cho gái ngồi, còn ta đây chỉ có tấm lòng yêu-mến, tác dạ thủy-chung, để cho gái mà thôi, thì đàn-bà khinh-bỉ ta và lấy cái thật-thà của ta làm một trò đùa.

Tôi còn nói thêm đến nghìn câu nữa, câu thì bi-thảm, câu thì gay-gắt, tùy cái cảm-tình nó theo nhau trong dạ, lúc sàu, lúc tức, lúc ghét, lúc thương. Tôi bồi-hồi một lát như thế, rồi sau cũng khuây-khỏa dần, mà nghĩ-ngợi được một hai điều. Tôi đem cái tai-nạn sau cùng này mà tỉ với những tai-nạn đã từng trải rồi, thì thấy lần này cũng chẳng lấy gì làm nên mất hi-vọng hơn mọi lần trước. Số là tính nàng làm sao, tôi đã biết rồi. Cái nạn mình dự tính, thế tất làm sao cũng phải có ngày, thì sao lại nên khóc than rầu-rĩ? Tưởng ta nên mau mau tìm phương cấp-cứu mới là phải. Mà bây

giờ tưởng cũng chưa chầy. Nghĩa-vụ của tôi là phải ra công ngăn giữ trong lúc cái sức mình còn công-hiệu, thì về sau ngộ việc có xảy ra làm sao, mình cũng không hối-hận được rằng bởi mình biếng trễ, cho nên sinh vạ. Tôi nghĩ thế thì tôi dốc trí mà lo tính cho ra hết các phương-kế để vào con đường hi-vọng.

Dùng cường-lực mà lôi kéo nàng ra khỏi tay chàng *Mỗ Mỗ*, thì là một kế cùng, mà không chắc có công-hiệu, lại thêm nguy-hiểm cho tôi. Nhưng tôi nghe hình như là: giả xử tôi được gặp mặt nàng mà nói chuyện, thì tôi chắc là tôi khiến nổi được lòng nàng. Số là cái tình-khi nàng làm sao tôi đã thông tỏ lắm rồi, bao nhiêu nơi dễ cảm-động ở trong cái lòng ấy tôi đã biết hết. Tôi chắc nàng nhìn thấy tôi thì lại thương tôi. Như cái việc kì-quặc sai một người gái đẹp ra mà khuyên-giải lòng tôi, thì tôi đánh cuộc rằng là một trò của nàng lần-thần nghĩ ra, thương tôi buồn-bã mà bày trò cười đó.

Tôi bèn quyết chí dùng hết phương-kế mà vào cho đến trước nàng. Tôi nghĩ quanh nghĩ quẩn ra mấy cách, trong mấy cách ấy, duy có cách sau này là tôi ưng nhất, định bụng thi-hành :

T... công-tử vốn từ khi mới biết tôi, cũng đã đem lòng hâm-mộ, mà hết sức giúp tôi nhiều việc rồi. Tôi chắc là người thành-thực, thủy-chung. Tôi bèn tính đến ngay nhà công-tử, mà nhờ công-tử nghĩ cho một kế gì để gọi *Mỗ Mỗ* sinh đi ra khỏi nhà một lát, qui-hồ để cho tôi được nói chuyện riêng với nàng trong nửa tiếng đồng-hồ là đủ. Ý tôi muốn thừa khi *Mỗ Mỗ* sinh đi vắng mà lên vào đến tận phòng *Mai-nương*.

Tôi đã quyết lòng như thế thì thấy tinh-thần tỉnh lại được nhiều. Tôi bèn lấy nhiều tiền mà cho người con-gái, tôi tặng hỏi nhà ả chốn nào, tôi hẹn ả về trước, rồi tôi về ngủ đêm với ả, để cho ả đứng trở lại nói gì với *Mỗ Mỗ* sinh hết. Khi ả đi về rồi, tôi kêu một cỗ xe, mà đi thẳng đến nhà T... công-tử. May sao công-tử khi ấy lại có nhà, trong khi đi đàng, tôi đã lo công-tử đi vắng thì thật hại. Tôi chỉ nói hai câu, bạn biết rõ tình tôi như thế.

T... công-tử nghe nói rằng *Mỗ Mỗ* sinh quyến-dũ nôi *Mai-nương*, cũng khi ngạc-nhiên. Bạn không biết rằng việc ấy nên cũng bởi có tay tôi giúp sức. Bạn bèn hẹn với tôi xin tức-khắc họp-tập mấy người chí thiết, cố ra tay tháo cũi xổ lồng cho tinh-nương tôi thoát khỏi tay *Mỗ Mỗ* sinh cầm giữ, nhứt là bộc-thi lưu-huyết cũng cam.

Tôi can rằng kế ấy có lẽ làm toang-hoang, hai lây đến cả nạng và tôi cùng lụy. Tôi nói :

— Quí-huynh đã một lời hẹn giúp, xin tạ ân lòng. Nhưng việc lưu-huyết hãy để dành đến khi thế bĩ. Tiều-đệ nghĩ ra được một kế êm hơn, mà phần công-hiệu lại là chẳng kém.

Bạn nói vì tôi đã quyết đến tử sinh, huống việc khác, tôi muốn sao mà chẳng sẵn lòng. Tôi nhắc lại lời xin khi nãy, chỉ xin người kiếm có gọi làm sao cho *Mỗ Mỗ* sinh tức-khác vắng nhà trong một hai giờ là đủ. Bạn liền đi theo chân tôi để thi-hành kế ấy.

Hai người bàn nhau chưa biết dùng cách gì giữ được *Mỗ Mỗ* sinh ở ngoài lâu như thế. Tôi xui bạn đến một hàng rượu nào gần đó mà gửi một bức thư cho chàng *Mỗ Mỗ*, nói rằng có việc khẩn-cấp phải ra ngay, không thể trì-hoãn được phút nào cả.

-- Khi đại-huynh đã gửi thư rồi, đệ mới đến rình trước cửa. Gã đi ra là đệ lên vào. Việc ấy thật dễ, vì trong nhà duy chỉ có *Mai-nương* và gã *Mạc-xen* là biết mặt tôi thôi. Trong khi ấy thì đại-huynh khéo thác rằng thua bạc mà hỏi vay tiền trả nợ. Nói rằng tiền lưng đã cạn, lại trót đánh chịch với kẻ không quen, thua nhiều tiền quá, nhờ gã cho vay mà trả. Đại-huynh

nhờ việc ấy thì tất gã phải về nhà chính mà lấy bạc cho vay, hoặc phải đưa đại-huynh đi về nơi để bạc mà lấy đưa cho. Trong bấy nhiêu thời-khắc thì tiểu-đệ quyết đã xong được việc rồi.

T... công-tử y như lời tôi mà làm. Tôi đưa bạn đến một tiệm rượu, giục bạn viết thư sai người đem ngay đi, rồi tôi đến rình ở xế cửa nhà lầu. Người vừa đem thư vào thì *Mô Mô* sinh cùng một tên người ở đi ra. Tôi chờ cho gã đi xa một chút, rồi tôi tiến đến trước cửa nhà lầu. Tuy lúc ấy cơn giận tôi đương nổi dữ mà tôi cũng nén được lòng, tôi sẽ nhón tay gượng-đỡ mà gõ vào cánh cửa, như thể gõ cửa đèn-đài nào vậy. Cũng may sao đưa ra mở cửa lại là gã *Mạc-xen*. Tôi sẽ ra hiệu bảo nó đừng nói chi hết. Khi tôi chắc rằng không phải sợ những đứa ở kia gì hết, thì tôi bảo nó đưa tôi vào đến phòng cô, mà đừng để cho ai trong nhà nom thấy. Gã nói rằng việc rất dễ, cứ sẽ bước trèo qua thang lớn, thì đến tận phòng.

Tôi rằng :

-- Nếu vậy thì con đưa thầy lên mau. Mà trong khi thầy ở trong phòng cô, con khá trông-nom đừng cho người nào lên cả.

Nói đoạn, tôi trèo lên thang, vào đến tận phòng *Mai-nuong* mà không có điều chi hăn-trở hết.

Mai-nương khi ấy đương ngồi đọc sách. Đó lại là một việc làm cho tôi biết thêm cái tính nàng một chút nữa. Nàng nom thấy tôi vào, nàng chẳng giạt mình, chẳng sợ-hãi, mà cũng chẳng thẹn-thùng gì với tôi cả, duy chỉ thốt-nhiên một thí bởi đương nghĩ tôi xa, bỗng lại thấy gần mà thôi. Nàng rằng:

-- À tình-lang đó ư?

Reo lên một câu như thế, rồi nàng chạy ra hôn tôi một cách âu-yếm thường vậy.

-- Trời ơi! mình táo-tợn chưa! Tôi nào dám mong thấy mặt mình hôm nay ở nơi này nữa.

Tôi giằng tay nàng ra. Tôi đã chẳng đáp lại những cách âu-yếm của nàng thì chớ, tôi lại còn lấy cách khinh-bĩ mà đẩy mạnh nàng ra, rồi tôi lùi hai ba bước. Nàng thấy vậy thì nàng ngẩn-ngơ ra, nàng đứng sừng-sững đó, chứ không đuổi theo tôi nữa, rồi tái mặt đi mà nhìn tôi.

Kỳ trung tôi được nom thấy mặt nàng, tôi đã sững mê đi rồi, tuy trong lòng tôi chưa biết bao nhiêu cơ nên giận, mà tôi cũng không nở mở miệng ra nhiếc mắng nàng được câu gì cả. Tuy nhiên, tôi nghe trong lòng tôi như ứa máu vì những nỗi nàng làm cho tôi đê-nhục. Tôi cố chí nhớ ra cho hết những nỗi ấy, để làm cho được

mặt giận ; hai con mắt thì tôi cố làm cho nẩy ra một thứ lửa khác lửa-tinh. Tôi đứng lặng im như thế một hồi lâu, mà nàng nhìn tôi cũng biết trong dạ tôi đương bồi-hồi cảm-lức, nàng bèn sợ-hãi mà run lên lẩy-bẩy.

Tôi thấy thế thì tôi không thể cầm lòng được nữa, tôi bèn dịu giọng lại mà rằng :

-- *Mai-nương* ơi ! Hồi hồi *Mai-nương* bội-bạc ! Ta đương không biết trách *Mai-nương* câu gì trước đây. Minh ơi ! sao minh tái mặt đi mà run lên thế kia ? Tôi muốn mắng mình quá, mà lại e làm cho mình buồn-rầu, mình buồn-rầu thì tôi cũng buồn-rầu lo-ngại. Nhưng mà, minh ơi ! tôi nói cho mình biết, minh ăn ở với tôi như thế, thật là minh đâm vào gan ruột tôi đó. Minh ơi ! không chí giết nhau, thì không có ai chửi khăm nhau những miếng cay-dộc như thế, minh ạ. Lần này là lần thứ ba, tôi đếm rành-rành trong cật dạ, đời đời tôi nhớ mãi chẳng bao quên. Bây giờ thì tôi xin mình định quyết một đường nào, quyết định ngay đi, kéo nữa tôi đau-xót đến nước này là hết nước, không còn thể sao chịu đau được nữa. Tôi nghe trong mình thấy đứt ra từng khúc ruột, thấy tim khô, gan héo mất cả rồi. Tôi không thể sao chịu cực với mình được nữa." (Vừa nói thế, tôi vừa

ngồi phịch xuống cái ghế). Tôi chỉ vừa sức nói ra hơi và đứng được vững mà thôi.

Nàng không trả lời tôi câu nào hết. Nhưng khi tôi đã ngồi rồi, nàng quì ngay gối xuống bên tôi cúi đầu xuống gối tôi, hai tay bưng lấy mặt. Một lát tôi thấy nước mắt nàng tuôn ra ướt đầm hai gối tôi. Trời ơi! lúc ấy thì trong bụng tôi bồi-hồi không biết thế nào mà kể nữa. Tôi thở dài mà rằng:

— Minh ơi, minh ơi, bây giờ mình khóc rưng đã chảy, vì mình đã giết tôi rồi. Thôi thì lòng mình có vì tôi mà buồn-bực gì đâu, sao mình lại khóc thau như thế? Có lẽ đương lúc này cái mối đau lòng cho mình nhứt là cái mặt tôi đem đến trước mình đây. Ngẫm ra không bao giờ tôi có được là cái người mình muốn gặp, chẳng qua tôi chỉ là một thằng quấy-rối làm cho lỡ mất cuộc vui của mình mà thôi. Xin mình mở mắt ra nhìn xem tôi là người thế nào đã. Ai đâu đã bội nhau đến nước như thế, đã nở lòng mà bỏ nhau như thế, mà lại còn than khóc như thế thương-tiếc nhau vậy?

Nàng ôm hai tay tôi mà hôn, nhưng vẫn quì mà không nói-năng chi hết. Tôi lại rằng:

-- Hỡi *Mai-nương* hay thay đen đổi trắng, vô-tín chi nhứt phụ-nhân! những lời chỉ non thề bẻ với ta, nay để vô đâu mất cả? Hỡi gái lẳng-lơ kia, cái tình yêu-mến mi hẹn với ta biết mấy mươi lần, tận sáng hôm nay, mi hãy còn với ta thề-thốt, bây giờ mi đã vứt đâu rồi? Trời cao đất dày ơi! có lẽ đâu lại để cho một con đàn-bà nó cợt ta như thế! Vậy chẳng ra đũa bội-bạc thì trời lại thưởng, kẻ thủy-chung thì bị sâu-khở hay sao?

Tôi nói đoạn mấy lời thăm-thiết đó rồi, tôi nghĩ mà cay-đắng, không sao cầm được giọt lệ. *Mai-nương* nghe tiếng nói tôi, biết tình như thế, bèn rầu-rĩ mà thưa:

-- Chàng ôi! vậy ra tội thiếp rất to, mới đến nỗi để chàng xót-xa ngậm-ngùi dường ấy. Nhưng thiếp thề rằng thiếp thật oan tình, nếu thiếp có biết tội mà làm nên tội thì trời hại thiếp.

Tôi cho câu nói đó thật là vô-nghĩa mà không thành-thực một chút nào cả, tôi bèn nổi giận đùng-đùng mà quát mắng:

-- Mày là một gái điêu-ngoan có một. Bây giờ tao mới biết mày là một đũa lòng chim dạ cá như vậy. Giờ tao mới biết cái tính đê-mạt của mày. (Rồi tôi lại đứng dậy mà rằng): Thôi thì từ đây tao với mày chừa mặt nhau ra, hỡi đồ vô-liêm-sĩ! Thà

rằng tao chết đi chết lại nghìn lần, cũng còn hơn là lại giao-thiếp với mày nữa. Tao cũng thề rằng hễ từ nay tao còn nhìn mày nữa thì trời hại tao. Thôi thì mày cứ việc ở với thằng nhân-ngãi mới của mày. Dầu mày yêu nó hay ghét nó, mày mặt dạn mày dày, mày làm điều cuồng-dại thế nào, tao cũng mặc mày, tao chỉ cười mà thôi.

Nàng thấy tôi nổi hung lên như thế thì vàng thất-dảm. Tôi đã đứng lên mà nàng vẫn còn quì gối, ngược mắt nhìn tôi si-mạ, mình-mẩy thì run cầm-cập, sợ không dám thở nữa. Tôi còn đi vài bước nữa ra phía cửa, vừa đi vừa quay đầu trở vào, mà giương mắt nhìn nàng chòng-chọc. Nhưng mà con người bấy nhiêu vẻ đẹp, trong cơn kinh-hãi lại đẹp thêm ra, thì phỏng tôi lòng lim da sắt nào lại không cảm-động?

Khi ấy tôi nom thấy nàng sợ tôi đến biến sắc đi như thế, thì tôi không thề nào cầm lòng được nữa, đương giận-dữ hóa ra thương-mến; tôi chẳng suy-tính gì nữa, quay ngay trở lại mà ôm lấy nàng, mà hôn-hít đến trăm nghìn cái, và lạy mà xin nàng tha lỗi cho tôi trót lỡ nóng xằng. Tôi quì xuống mà tự xưng là đồ vũ-phu thô-tục, chẳng đáng người quốc-sắc thiên-hương yêu đến một mây-may nào.

Tôi lại đặt nàng ngồi xuống ghế, rồi tôi quì xuống mà lạy nàng, xin nàng cho phép tôi cúi lạy như thế, mà kêu-van nàng cho đáng tội. Khi tôi đã quì xuống rồi, thì bao nhiêu những lỗi, những cách quì-lạy của đũa đàn-ông đã mê-mẩn ở dưới quyền một con đàn-bà có thể nghĩ đến mà lạy nó, đều đem ra mà gói hết ở trong mấy lời xin lỗi. Tôi khẩn nàng như là khẩn một vị thần thiêng, cần rơm cần cỏ mà kêu cho lấy được một lời ban-bảo rằng tha cho đó. Nàng không phải là đũa tàn-ác, mà để cho kẻ nam-nhĩ quá ư đê-hạ trước mình, cho nên nàng nom thấy tôi như thế, thì nàng ôm ngay lấy cổ tôi, mà nói rằng tội-nhân là-nàng, mà người có quyền tha-thứ là tôi. Nàng thú nhận rằng bởi làm-lỗi đã để cho tôi mang tải đeo sầu, rồi nàng van lạy xin tôi lấy lượng hải-hà mà quên đi cho. Nàng đã sợ nói ra cho hết lẽ bởi sao mà ở ăn đường ấy, thì tôi nghe lại càng thêm giận, cho nên nàng cũng lúng-búng cho xuôi một vài lời mà thôi. Vả tôi thấy nàng có ý muốn nói cho xuôi tội như thế thì tôi lại sợ nàng phiền, tôi liền can rằng:

— Tôi nào dám trách tội mình mà mình tìm lẽ làm chi cho tồn tri-khôn. Mình ơi, mình làm những sự gì, tôi không dám hỏi lẽ mình nữa, tôi tình-nguyện từ đây nhắm

mắt bịt tai mà cho hết các công-việc của mình làm là phải cả. Tôi nào dám bẻ-bai mình, quý hồ mình yêu tôi, mình hạ cố thương tôi là tôi đủ sướng thôi mà. Nhưng hồi hồi *Mai-nương* cầm quyền sinh-sát ta ời! Hồi hồi *Mai-nương* có quyền tự ý mà cho ta được sướng, được khổ! *Mai-nương* khi đã thấy ta hối quá rồi, khi đã nhìn ta liếm đất gặm chân ghế mà van lạy cho *Mai-nương* thỏa lòng thế này rồi, cũng tưởng nên cho phép ta giải bày cái cảnh ta xót-xa sâu-khổ một đôi lời. Minh ời, ngày hôm nay mình định phận cho tôi làm sao đây? Cho tôi được sống hay là phải chết đây? Đêm nay mình định kết cái án xử-tử tôi mà ngủ trong cái nhà này với gã *Mồ Mồ* hay sao đây? Xin mình cũng phán-bảo cho tôi một lời để tôi đành dạ.

Tôi nói thế thì nàng nghĩ-ngợi hồi lâu, rồi mới khoan-hòa mà đáp rằng:

— *Vũ-sĩ* rất yêu-mến của thiếp ời, vì nếu *vũ-sĩ* nói rõ ngay từ trước cho thiếp ý tình như thế, thì có phải ta đã kiêng cho nhau được bao nhiêu nỗi bồi-hồi cho chàng, xót-xa cho thiếp. Vì nếu thiếp được hay rằng lòng đầy cả ghen như thế, thì dầu chàng bảo ngay thiếp phải đi theo cho đến cuối đất đầu trời thiếp cũng xin theo. Thiếp vẫn tưởng chàng căm giận thiếp là vì cái thư

kia là thư của chàng *Mỗ Mỗ* đọc cho thiếp viết, vì người con-gái gã sai ra an-ủy cho chàng. Thiếp ngờ rằng chàng coi thư ấy như một cách khinh chàng *bõn-cột*, và coi đũa con-gái ấy là một người của thiếp sai ra để thế-vị cho thiếp, để thiếp từ đây ở hẳn với tân-lang. Ấy thiếp nghĩ như thế mà rầu lòng, mà ân-hận, bởi vì thiếp cũng biết rằng lòng này dầu băng-tuyết, cách kia nếu là tại thiếp thì thật là tệ với lang-quân. Ai biết đâu chàng lại vì ghen nên nổi trận lôi-đình, chứ không phải chấp chi điều nô-dõn. Chàng ơi, thiếp xin chàng hãy thử làm quan tư-pháp mà xét ra cho thiếp cái án này. Chắc rằng khi chàng đã rõ tình dầu là thế, thì chàng cũng phải công-nhận cho tình thiếp là oan.

Nàng bèn kể chuyện lại cho tôi nghe từ lúc mới ra kinh-thành, đến chỗ nhà lầu dọn sẵn, *Mỗ Mỗ* sinh đón rước làm sao. Quả thị lễ hoan-nghênh đã trân-trọng, nào là đưa dất đi xem tất cả các phòng từng trên từng dưới dầu đó trang-hoàng lịch-sự. Rồi đem cho ngay một vạn *phật-lăng*, lại thêm mấy *chón* quà trân-bảo, nào là vòng-ngọc, nào là xuyên hạt-châu, chính những đồ của cha gã đã cho trước. Rồi lại đưa sang phòng ăn, tiệc bày đã sẵn la-liệt những trân-cam mỹ-vị, đũa ở trong nhà

hầu-hạ thi đã khéo dạy vào khuôn-phép, trình, thưa, vâng, dạ đến điều, một bầm bá, hai bầm bà, thói cách dãi người sang-trọng, chứ không mây-may rẻ-rúng. Sau lại đưa ra xem xe, xem ngựa, giao cho mà nhận lấy đủ các thứ đã hẹn cùng nàng. Rồi rủ đánh một ván bài lá để đợi giờ vào tiệc.

— Thiếp thú thật rằng thiếp nom thấy bấy nhiêu thứ thi mắt cũng hơi hoa. Thiếp nghĩ rằng nếu vội bỏ ra đi lấy một muôn *phật-lăng*, chiếc vòng đôi xuyên, thi chẳng hóa thiệt-thời bao nhiêu của đáng tiền. Mà của ấy giá thiếp với chàng cùng hưởng, thi có phải sẵn-sàng một cơ-nghiệp lớn, không mất một giọt mồ-hôi mà có.

Bởi thế cho nên thiếp biếng hẳn cái mưu rủ chàng đi coi hát, mà cố ngồi dò ý-từ xem đối với lang-quân chàng định xử làm sao? Nguyên thiếp thấy chàng dễ-dãi, thiếp có nghĩ một mưu này, xin nói để lang-quân nghe xem thiếp lo-toan khéo vụng? Số là trong khi nói chuyện, gã có hỏi qua tình thiếp cùng lang-quân thế nào, bỏ lang-quân mà đi như thế, trong lòng có tiếc nhớ gì chàng? Thiếp mới đáp rằng con người như lang-quân, hảo-tâm có một, quảng-dại không hai, bấy lâu tựa bóng nường-nhờ, lòng nào chẳng mến. Tôi nói thế, thi gã lại khen lang-quân là người đáng phục, gã xua

nay cũng muốn cầu thân. Gã mới hỏi thiếp chẳng biết khi lang-quân biết rõ sự tình thì lang-quân khu-xử ra làm sao? Thiếp nói rằng đời ta là nghĩa cũ-càng, lâu ngày lửa yêu cũng đã lạnh-lẽo. Vả lang-quân đương lúc cơn đen vận tưng, có lẽ bỗng thấy uyên bay dàu mát, cũng không coi là một nạn to, mà lại nhẹ một vai gánh vác. Thiếp lại khoe hộ cho chàng tính-nết hiền từ, chắc hẳn dầu làm sao cũng không đến chuyện bộc-thi lưu-huyết mà lo. Sau này lang-quân bằng gặp mặt có hỏi-hạn đến tội bỏ nhà, thì thiếp sẽ bảo khéo kiếm cớ nói rằng hôm ấy nhân ra *Ba-lê* mua bán, trước khi đi cũng đã hỏi lang-quân cho phép hẳn-hoi. Thiếp nói vậy thì gã bảo rằng:

— Vi nếu chắc rằng tính-nết con người dễ-dãi như thế, thì ta đây cũng chẳng hẹp gì xin giúp ngay chàng một việc.

— Thiếp đáp rằng cứ như bụng dạ lang-quân thì thiếp chắc nếu chàng sẵn giúp, lang-quân hẳn cũng chịu ân, nhất là những việc làm ăn sinh-lý, vì từ khi lang-quân đeo tội với nghiêm-đường, tiền nong lúc nào cũng hơi tưng-bấn.

Chàng lại nguyện rằng xin tất tâm giúp được việc cho lang-quân. Mà ví nếu lang-quân có tình muốn kiếm gái khác để thế chân cho thiếp trong sự yêu-đương, gã

cũng sẵn nhường cho một cô nhân-ngãi cũ rất xinh rất đẹp, chỉ vì thiếp mà gã mới bỏ buông tay.

Thiếp vội vỗ tay khen kể ấy, cho gã khỏi nghi-ngờ chi cả. Từ lúc đó thiếp lại càng quyết chí dùng mưu khéo nọ. Thiếp những mong được dịp thông-tin cho lang-quân biết, kéo nữa để lang-quân chờ đợi lâu chẳng thấy thiếp ra nơi hẹn, lang-quân có lo-ngại gì chẳng. Bởi vậy mà thiếp bàn với *Mô Mô* sinh sai ngay người gái tốt đi ngay tối hôm nay, ra đầu đường *Thánh An-đê-rê* tìm lang-quân. Ý thiếp bàn ra việc ấy là chỉ mong được lấy phương nhân tin cho lang-quân biết. Thiếp phải dùng đến kế ấy là bởi thiếp biết rằng gã ấy giữ thiếp như sơn, không để rời ra một phút.

Khi thiếp bàn như thế thì gã tức cười, liền kêu đưa ở sai đi kiếm cho được người nhân-ngãi cũ. Trước gã còn toan cho ả đến tận nhà ta ở ấp *Say-dô*. Sau thiếp phải bảo thật rằng trước khi đi thiếp có hẹn với lang-quân tối nay gặp nhau tại nhà hát-bội, bằng lang-quân tìm thiếp tại rạp hát mà không thấy thì lang-quân đem xe đến chờ ở nơi đầu đường. Như vậy thì nên cho người gái đẹp đến tìm ở đó, dầu chưa được việc gì, cũng được điều không để cho lang-quân chờ đợi suốt đêm. Tôi lại gặp

với gã để cho tôi viết một phong-thư nói cho hay việc trao đổi là thế, nếu không thì chắc lang-quân khó hiểu sự-tình. Gã chịu để cho thiếp viết thư, nhưng lại bắt thiếp phải viết thư ngay trước mặt. Cho nên trong thư thiếp định viết một đường mà sau ra một nẻo, để cho lang-quân không hiểu nghĩa làm sao.

Lang quân ơi, ấy việc đầu-đuôi như thế. Cách thiếp ăn ở với lang-quân là thế, mưu kế thiếp lo-toan là thế, không dám giấu-giếm một li nào cả. Sau người con-gái đến, thiếp thấy người cũng xinh cũng đẹp, mà thiếp lại nghĩ rằng lang-quân chờ đợi thiếp trong bấy giờ lâu, ắt hẳn cũng buồn-rầu dòi chút, vậy thiếp thật tình mà mong rằng người ấy cũng có lẽ giải-muộn được cho lang-quân trong một vài giờ. Thiếp nghĩ như thế là bởi lòng thiếp nghĩ đôi ta yêu-mến nhau, chữ trinh là ở chỗ ý-tình, chứ không ở đâu ngoài da thịt. Thiếp cũng đã muốn kiếm cách sai thẳng Mạc-xen ra thưa lại với lang-quân, ngặt từ khi thiếp đến nhà lâu, chưa được lúc nào nói chuyện riêng với đũa ở của mình mà giảng-giải cho nó biết hết ý.

Sau nàng kết câu chuyện mà rằng khi Mỗ Mỗ sinh bắt được thư của T... công-tử, thì lưỡng-lự không biết quyết bề nào. Đã toan

mặc bạn không đi. Sau nghĩ thế nào lại miễn-cưỡng đứng dậy, hẹn thiếp rằng một lát sẽ về. Bởi vậy mà khi thiếp mới thấy lang-quân vào đây, thiếp đã lo-sợ mà lại giật mình.

Tôi cố bầm gan mà nghe nàng nói cho hết câu chuyện. Trong bấy nhiêu điều thì lắm điều thật là cay-độc, thật là chua-chát cho tôi. Cái chí nàng đêm ấy quyết lòng thất-tiết với tôi, thì đã rõ ra mồn-một, nàng biết vậy cho nên cũng chẳng buồn che đậy nữa. Chẳng lẽ trong suốt một đêm hôm ấy, gã kia lại để mà thờ hay sao? Vậy thì cái chí thất-tiết là quyết có. Trời ơi! câu nói thật nào đau lòng cho một gã nam-nhi yêu nhân-ngãi hơn là câu nói thật ấy! Tuy nhiên tôi cũng nghĩ lại rằng tôi có một phần trách-nhiệm trong cái lỗi của nàng. Nếu tôi không đi nói ngổ cho nàng biết tình ý gã kia say-mê nàng như thế; đến khi nàng biết rồi, nếu tôi không rồ-dại mà đồng-tình với nàng trong cái việc phản-trác mạo-hiềm ấy thì đâu có đến nỗi làm vậy. Vả tôi bầm-sinh lại có một tính rất đặc-biệt, thấy nàng thật-thà quá dối, đứng đưng mà nói thật cho tôi nghe những câu xót ruột tim gan cho tôi như thế, thì tôi đã không giận mà lại thêm thương, bụng bảo dạ coi này vô tình mà pên tội; đàn-bà nhẹ

đạ mà chẳng biết nghĩ xa, nhưng đượ cái trực, cái thành nó chuộc lại cả. Vả nữa một cái thương-yêu nó đủ làm cho tôi đuối-điếc, dẫu thấy nàng làm điều xằng cũng nề nàng mà nhắm mắt. Tôi những chắc rằng đêm hôm ấy quyết là hót căng đượ gã kia cũng đã đủ thỏa rồi. Tuy vậy, tôi cũng hỏi gặng nàng một câu :

— Thế thì đêm nay, mình định ngủ với ai?

Câu hỏi ấy tôi buồn-rầu mà nói, khiến cho nàng lúng-túng chẳng biết đáp làm sao. Nàng bập-bẹ mấy câu : nhưng mà thế này, nhưng mà thế nọ. Nếu thế này, nếu thế kia, rồi tịt mắt.

Tôi thấy nàng ngắc-ngứ, tôi cũng thương tình. Rồi tôi không để nàng nói lời-thôi chi nữa, tôi lên giọng nghiêm-khắc mà bảo nàng rằng : phải đi theo tôi tức-khắc. Nàng rằng :

— Mình dạy thế, tôi xin vâng ngay. Nhưng thế là mình không đăt mưu của tôi nữa đó à ?

— Thôi, tôi tưởng đến thế cũng là tôi chiều mình quá rồi. Từ trước đến giờ tôi đã y hết mọi việc mình làm, là đủ rồi. Từ giờ mà đi thì thôi.

— Thế nào ! chỗ một vạ *phật-lăng* của gã cho tôi, mình cũng không để tôi lấy hay

sao? Tiền ấy gã cho tôi rồi, là kỉ-vật của tôi rồi, sao tôi lại bỏ?

--- Tôi khuyên nàng vứt mẹ cả nó đó mà cùng tôi đi ra cho chóng. Tuy tôi vào đó mới được độ nửa giờ, mà tôi đã lo *Mỗ Mỗ* sinh về thì lỡ cả. Sau nàng nằn-ni mãi, cứ đòi bỏ cho đây túi hãy ra, tôi nghĩ mình bắt nàng phải theo mình được đến thế cũng là may rồi, thôi thì chiều một câu ấy nữa.

Trong lúc nàng sắp-sửa để đi ra, thì bỗng tôi nghe tiếng người gõ cửa. Tôi đã chắc là chàng *Mỗ Mỗ* trở về. Tôi luống-cuống lên mà thét bảo *Mai-nương* hễ gã bước vào là có một người mất mạng. Mà lúc bấy giờ tôi còn giận lắm thật, giả-sử *Mỗ Mỗ* sinh về thì chắc là tôi giết chết. May sao gã *Mạc-xen* chạy ngay vào mà đưa cho tôi một phong-thư của T... công-tử khiến cho tôi đương giận mà nguôi.

Trong thư ấy bạn báo cho tôi biết rằng chàng *Mỗ Mỗ* đã mắc mưu lừa-dối hiện đương đi về nhà chính lấy tiền. Trong khi đợi chàng trở lại, thì bạn có nghĩ ra một trò cười nhỏ. Báo thù kẻ cướp vợ mình, không gì cho bằng sẵn tiệc gian-phu bày đó, cùng nàng thưởng bữa no say; sẵn giường thất-biểu vừa kê, cùng nàng ngủ kĩ cho đến sáng bạch. Muốn loan xong mưu

ấy, bạn tưởng cũng không khó gì, qui hồ tìm ngay ba bốn người lực-lượng đón đường bắt lấy *Mỗ Mỗ* sinh, đem giữ một nơi cho đến sáng hãy tha về. Về phần bạn thì bạn xin cố giữ cho *Mỗ Mỗ* sinh ở nhà bạn ít ra trong một giờ nữa.

Tôi giờ thư ấy cho *Mai-nương* coi, luôn thể tôi thuật lại cho nàng biết cái mưu tôi dùng để vào với nàng cho lọt. Nàng nức-nởm khen tôi với *T...* công-tử hai người cùng giỏi. Tôi cũng cười dài với nàng một lát. Còn như cái kế sau cùng của *T...* công-tử bàn với tôi trong thư đó, thì tôi cũng coi như một câu nói bỡn mà thôi, không ngờ nàng bắt ngay lấy mà van lạy tôi bảo tôi nhất định thi-hành đi thì thú cho nàng quá. Tôi can nàng mà nói rằng tối đêm đi đâu tìm ngay cho được ba bốn tay lực-lượng để mà đón đường bắt *Mỗ Mỗ* sinh, giữ lại một nơi cho chặt bây giờ? Nàng lại biện lẽ với tôi rằng *T...* công-tử doan với mình giữ được *Mỗ Mỗ* sinh trong những một giờ đồng-hồ nữa. Trong giờ ấy thì đi tìm đâu không được mấy người khỏe-mạnh. Còn những lời khác tôi biện ra để khuyên ngăn, thì nàng một mực cãi rằng tôi áp-chế quá, không chiều nể nàng một tí gì cả. Cứ một câu nàng nói đi nói lại mãi :

— Tiệc nó mình xơi, giường nó mình ngủ, sáng mai phõng cả tinh-nương và bạc nó mà đi. Như thế có phải thù cha, thù con, hai đường cùng trả được, sao chàng lại còn lưỡng-lự?

Tuy trong tâm-linh tôi như đã có thần-minh mật-báo cho biết rằng việc ấy quyết rồi kết-quả chẳng lành, vậy mà tôi thấy nàng năn-ni mãi, sau tôi cũng phải chiều. Tôi bèn từ-giã nàng một lát mà đi tìm mấy người thị-vệ quen của gã Lệ-cốt khi xưa, để ủy-thác cho họ cái việc bắt giam Mỗ Mỗ sinh một chỗ. Tôi đi tìm mấy người chỉ thấy có một người ở nhà, nhưng gã ấy thật là tay quả-quyết. Thoạt nghe qua câu chuyện đã đoán với tôi việc tất phải xong, chỉ xin có mười *bích-lòn* để đãi anh em bữa rượu. Tôi giục hẳn làm ngay kéo trề. Chỉ trong một khắc đồng-hồ hẳn đã gọi được đủ người. Tôi ngồi chờ ở nhà hẳn. Khi hẳn đem được mấy người bạn về, tôi thân-hành dẫn bọn ấy đến phục ở đầu đường chỗ gần nhà chàng Mỗ Mỗ để Mai-nương. Tôi khẩn-khoãn xin với họ đừng có làm điều gì nhục-nhẫn đau-dớn Mỗ Mỗ sinh, chỉ bắt chàng đem một nơi mà giữ kĩ đến bảy giờ sáng mới thả ra cho về mà thôi. Người đầu đảng tình-nguyên với tôi xin bắt được chàng Mỗ Mỗ đem về để ở phòng mình, bắt cởi quần

áo ra, lên giường trùm mền nằm cho đến sáng trong khi chàng nằm thối máy anh em mua rượu về uống và đánh bài với nhau để thức mà canh cho đến sáng.

Tôi đứng với họ kì cho đến lúc tôi nom thấy *Mô Mô* sinh về. Tôi hồ thấy hột chàng thì tôi đứng nấp vào một xó tối để ngoan cái cảnh lạ-lùng đó. Người thị-vệ cầm súng vẫn mà ra đón chàng kia, lấy lời phép-tác ngọt-ngào mà nói rằng không muốn hại đến mạng người mà cũng không muốn lấy của, chỉ bắt về nhà chơi một đêm mà thôi, nhưng hễ không chịu đi theo lại kháng-cự hoặc kêu lên thì thế tất phải bắn vỡ đầu. *Mô Mô* sinh thấy gã cầm súng, sau lưng lại còn có ba người nữa, bèn đi theo liền, không dám nói-năng gì cả, tôi đứng đằng xa nom thấy chúng dắt anh ta đi như dắt con cừu như thế, tôi cũng phải tức cười.

Việc xong tôi cũng tức-khắc chạy về với *Mai-nương*. Lần này, thì tôi đường-boàng gọi tất cả người hầu trong nhà mà bảo tối nay ông chủ có việc gấp không tuề-về được, mời tôi lại ăn cơm tối với nàng *Mai-nương*, đến mai ông chủ mới về. Nàng lại khéo giúp tôi trong việc khí trá đó nữa, thì quân hầu không nghi-ngờ gì cả. Hai chúng tôi ngồi vào bàn ăn. Còn người nhà đứng hầu cơm đó thì chúng tôi làm ra mặt chủ khách

ngghiêm-trang lắm. Khi chúng đã dọn bàn đi rồi, thì chúng tôi qua một tối rất vui-vẻ với nhau ở trong một cái phòng khách rất lịch-sự. Tôi sẽ bảo gã *Mac-xen* đi thuê lấy một cỗ xe, đúng sáu giờ sáng thì đem xe đến chờ trước cửa. Độ chừng nửa đêm thì tôi táng xin kiêu bà chủ mà ra về, nhưng tôi ra đến cửa thì gã *Mac-xen* táng lò mở cửa ra rồi lại đóng cửa lại, tôi vẫn đứng trong nhà, rồi gã lại đưa tôi vào phòng với *Mai-nuong*.

Trong khi ấy thì *Họa-thần* của chúng tôi đương làm hại chúng tôi. Thì ra chúng tôi sưng rên sưng rú với nhau mà trên đầu vẫn có thanh gươm treo lủng-lẳng. Sợi dây treo gươm ấy sắp đứt mà mình không biết.

Số là *Mỗ Mỗ* sinh đi đến nhà T... công-tử có đem một tên dây-tớ theo sau. Khi bọn thị-vệ bất chủ thì quên không bắt tên dây-tớ. Tên ấy thấy chủ như thế thì sợ cuống-cuồng lên, vội chạy ngay về trình với cụ *thần-sinh* ra chủ.

Lão phú-ông nghe nói rụng-rời. Vốn phú-ông chỉ sinh ra được có một mống ấy mà thôi. Tuổi tuy còn trẻ mà đã ăn chơi quá dôi. Trước hết cụ tra hỏi tên người nhà xem chiều hôm ấy cậu làm những việc gì? Cậu có cãi nhau với ai chẳng? Cậu có can-thiệp vào đám cãi nhau của ai chẳng? Cậu

có vào nơi nào khả-nghi chẳng? Tên đầy-tớ tưởng thấy gặp con nguy-hiểm lắm, bèn dùng hết chước mà cầu-cứu cho chủ, không dám giấu-giếm điều gì cả, nào chuyện cậu phải lòng cô *Mai-nương*, chuyện cậu đi dọn nhà lâu cho cô *Mai-nương* ở, sắm đồ sắm vàng ngọc cho cô thế nào, cho cô bao nhiêu bạc, nó phun ra hết. Chiều hôm ấy cậu đón gái về nhà riêng thế nào, trò-chuyện với gái những làm sao, đến độ chín giờ có thư bạn đến mời đi đâu, cậu ra cậu đi những chỗ nào, về đến chỗ nào thì bị chúng bắt, tơ-tóc thẳng bẻ đem ra trình cụ cả. Bấy nhiêu lẽ đủ làm cho phú-ông đoán chắc chuyện này là chuyện ghen-tuông. Tuy rằng khi cụ nghe ra hết chuyện, cũng đã mười giờ rưỡi đêm rồi, mà cụ cũng tất-tả đi xe đến dinh quan chánh Cảnh-sát. Cụ xin ngài tức-khắc hạ lệnh truyền cho các đội các ngũ đi tuần đêm ấy, rồi cụ lại xin riêng một ngũ, để đi theo cụ đến chỗ đầu đường mà lệnh-lang phải bắt. Cụ đi lung hết cả các nơi khả-nghi rằng có con ta ở đó. Tìm mãi không thấy tăm hơi đâu cả, cụ mới bảo thẳng người nhà đưa đến chỗ nhà lâu, những mong con đã trở về chốn ấy.

Giữa lúc tối cùng nàng sắp đi ngủ thì họ kéo vào. Cửa buồng thì đóng kín quá, thành ra lúc họ gọi cửa ngoài đường, tòi với nàng

cùng không biết cả. Sau *Mỗ Mỗ* phú-ông cùng với hai tên cung-thủ đi vào. Hỏi người nhà chề-chán con ta ở đâu mà không đưa nào biết cả. Cụ bèn đòi cô nhân-ngãi của con ra hỏi, họa may có biết gì không? Cụ mới sòng-sộc lên lầu, đến tận phòng ngủ mà mở toang ra, làm cho chúng tôi tự dưng nom thấy người mà hết vía. Tôi bảo *Mai-nương* :

— Trời ơi! chính *Mỗ Mỗ* lão phú-ông đó nọ.

Nói đoạn, tôi nhảy tót ra, đề nhật thanh gươm, chẳng may thanh gươm lúc ấy mắc vào bộ dây lưng, tôi kéo mãi ra không được. Hai tên cung-thủ nhảy xổ ngay lại mà giằng lấy. Một người bạn áo ngủ là một người không có thể-lực cự lại được với ai cả, chúng bèn nhân đó mà làm cho tôi hết cách giữ mình.

Lão phú-ông tuy bối-rối mà cũng nhận ngay được mặt tôi. *Mai-nương* thì lão nhận mặt lại càng dễ lắm. Lão bèn lên giọng nghiêm-khắc mà rằng :

— Chẳng hay ta hoa mắt hay là chính-thị *Đê-ghi-ri-ơ* vũ-sĩ với nàng *Mai-nương Lê-cốt* đây này?

Tôi vừa hồ-thẹn, vừa đau-đớn, trong lòng cảm-tức không nói ra lời mà đáp lại. Trong khi tôi còn ngần-ngơ thì lão phú-ông hình

như nghĩ-ngợi trong đầu những điều gì, rồi nổi giận lớn lên mà thét bảo tôi rằng:

— À! thằng đồ khốn này! ta chắc mi đã giết chết mất con ta rồi!

Lời sỉ-mạ ấy, làm cho tôi tức khí lên mà đáp:

— Thằng, bất-nhân già kia, vì tao mà có giết ai trong nhà mày, thì tao giết mày trước, chứ tao không giết con mày.

Lão lại bảo những quân cung-thủ:

— Các anh giữ lấy nó cho chặt. Nó làm gì con tôi, nó phải nói cho tôi biết. Nếu nó không nói ngay thì đến mai tôi làm cho người ta treo cổ nó lên.

— Mày bảo được ai treo cổ tao à, (1) thằng dê-mạt kia? Duy có những giống như giống mày mới phải chịu giáo hình. Mày phải biết cái máu chảy trong da tao là một thứ máu sang-trọng, tinh-khiết hơn máu nhà mày. Hễ mày còn xác với tao nữa, thì tao sai người bóp cổ cho con mày chết trước khi tới sáng ngày. Rồi sau tao cũng giết mày như thế nốt.

Tôi nói thật với lão rằng tôi biết con lão ở đâu như thế, thật là khờ dại. Nhưng tôi giận quá, không thể sao giữ miệng được

(1) Ngày xưa bên Âu-châu có tục không xử giáo những nhà quý-phái. Hình phép ấy chỉ dành riêng cho những kẻ lê-thứ.

kín. Lão bèn gọi nốt năm sáu tên cung-thủ nữa vào, rồi lão truyền trong nhà có bao nhiêu đứa ở phải bắt hết. Đoạn rồi lão khùng-khỉnh cười nhạt mà rằng:

— À! à! ông vũ-sĩ, ra ông biết con tôi ở đâu. Mà ông lại để từ giờ đến sáng mai thì ông sai người bóp cổ nó. Ông phải biết ông đã nói thế, thì chúng tôi phải liệu, chứ ai lại có để ông tự-liện mà làm.

Nói thế rồi lão lại ghé đến gần *Mai-nương*, khi ấy đương ngồi khóc trên giường, lão mĩa-mai nài mấy câu đau-dớn, khen cho tài gái không vừa, một đôi má phấn đã chuyển động đến cả cha con, mà gớm cho gan đàn-bà cũng đã tợn tinh. Thằng quỉ già lúc ấy lại còn toan trêu ghẹo nài những cách lẳng-lo, tôi liền thét:

-- Này này tao bảo trước, mi chớ có đụng đến nàng, nếu tao bảo không nghe thì sau này không có trời nào cứu cho mi sống nữa.

Lão đi ra, để lại ba tên cung-thủ trong phòng để bắt tôi với nàng mặc quần áo vào cho chóng, lúc ấy tôi chưa biết lão định làm gì chúng tôi. Có lẽ bấy giờ tôi phun ngay ra con lão ở đâu, thì lão cũng thuận tình phóng-xá. Tôi vừa bận áo vừa tỉnh trong bụng xem có nên xử nhữn ngay thế hay không, ngặt vì khi lão ở trong phòng

bước ra thì có lẽ lão sẵn lòng cốt thấy được con mà thôi, nhưng khi lão trở vào thì lão đã đổi hẳn. Số là khi lão ra ngoài, lão đã bắt hết đũa ở ra hỏi, thì không đũa nào biết con lão đâu cả. Đến lúc lão hay được gã *Mac-xen* là đũa ở cũ của tôi với nàng, thì lão bắt gã mà nạt dọa để cho gã phải nói.

Tội-nghiệp thằng bé thật là ngay-thảo, nhưng nó thật-thà, quê-kệch quá đời... Phần thì gã e tội trước đã đánh tháo cho *Mai-nương* ra khỏi phúc-đường, phần thì nó nom thấy mặt *Mỗ Mỗ* phú-ông nó cũng đủ run-sợ, đã lo ngay-ngáy phen này thì không biết họ đem đi tòng xẻo hay là đem đi buộc dây treo cổ đây. Nó bèn sợ cuống lên mà thú hết, chỉ cầu khỏi chết mà thôi. Lão phú-hộ thấy thằng bé lo-sợ như thế thì ngờ rằng trong việc tôi với nàng tất còn có điều gì trọng-phạm lắm nữa, lão bèn hứa với gã *Mac-xen*, hễ nói cho thật thì chẳng những không chết mà lại còn trọng-thưởng cho sau.

Thằng khốn-nạn ấy bèn phun ra hết những việc mưu-toan của chúng tôi để lừa con trai lão. Những mưu lừa chước dối ấy, chúng tôi đã ngỏ cả cho nó biết, vì phải sai nó làm một phần việc. May sao cách thi-hành mưu ấy sau chúng tôi đổi một vài

nơi; đôi làm sao chưa kịp nói cho nó biết. Vậy thằng bé cũng xưng rằng ý chúng tôi cốt lừa con lão. *Mai-nuong* thì chắc đã lĩnh được món tiền vạn *phật-lăng* rồi. Số vạn *phật-lăng* ấy là chúng tôi đã định không bao giờ để lại trở về nhà *Mô Mô* nữa.

Lão phú-hộ vừa nghe vỡ câu chuyện như thế, cơn giận nổi lên mà tát-tả chạy lên gác, vào thẳng chỗ phòng chúng tôi ở. Lẳng-lặng mà xông vào đến tận chỗ lầu trang của *Mai-nuong*, tìm thấy ngay túi bạc với vòng xuyên. Lão bèn đỏ mặt bùng-bùng mà chạy ra, tay xách cái túi, tay cầm hộp đồ vàng ngọc giơ ra mà bảo chúng tôi là đồ ăn-cấp, *sỉ-mạ* chúng tôi không còn thiếu cái gì. Đoạn rồi lại giơ cái vòng đôi xuyên vào tận mặt nàng, cười nhạt mà hỏi:

— Vòng xuyên này là vòng xuyên nào, mi có nhận ra không? Thì ra đồ này dùng đã quen rồi, không phải đồ lạ nhĩ! Chính là vòng ấy xuyên ấy, thì ra mi ưa riêng một kiểu đồ này. *Tội-nghiệp* chao hai đứa bay, hai đứa bay cũng vui tính phạm, duy chỉ phải một tạt *gian-lận* đôi chút.

Tôi nghe lão nói *sỉ-mạ*, tôi tức lộn ruột. Trời ôi, lúc ấy ví-dụ ai làm thế nấp cho tôi được tự-do một lát mà thôi... thì bảo tôi thế nào mà tôi không xin chịu! Sau tôi biết thế mình không làm gì được, tôi bèn

nuốt giận, tôi lấy giọng rất ngọt-ngào mà bảo lão rằng :

— Thôi thôi, tôi xin ông đừng nói những lời mỉa-mai nhau bằng những lời vô-lẽ ấy làm gì nữa. Ý ông muốn thế nào? Ông định làm gì chúng tôi thì xin ông cứ nói phăng đi.

Lão-trả lời :

— Dám thưa vũ-sĩ, tôi muốn đem vũ-sĩ và cô ả đây đến nhà ngục *Sa-tu-lê* ngay tức thì. Giờ đêm đã khuya, xin để sáng mai, ban ngày ta xem-xét mọi việc nó rõ-ràng hơn ban tối. Tôi ước gì từ đây đến sáng mai thì vũ-sĩ ngỏ cho tôi biết con trai tôi bây giờ nó ở chốn nào?

Tôi không cần phải nghĩ-ngợi lâu cũng biết sự này là sự gở, tôi với nàng mà phải vào *Sa-tu-lê* thì sau này khốn-khổ không còn biết chừng nào. Những nghĩ đến mà sớn da gà. Tuy tôi bẩm-sinh là người rất khi-khái, mà lúc ấy cũng chịu thế mình phải khuất người ta, phải nịnh hót cái thằng mình thù ghét nhưt đó, may ra nó còn nể-nặng mình chút nào chăng?

Tôi bèn lấy giọng khiêm-tốn mà xin lão nghe tôi phân-giải đôi lời. Rồi tôi nói với lão :

-- Thưa ông, hèn này biết đại đã nhiều. Trẻ người non dạ, cho nên đã trót làm ra lắm điều càn-dỡ. Mà phạm đến tôn-ông.

Nhưng ví nếu tôn-ông biết cái sức ái-tình nó xui khiến người ta được đến thế nào, ví nếu tôn-ông hiểu được cái xót-xa cay-dắng của một người thanh-niên vô-hạnh bị người ta cướp giật mất tình-nương yêu-mến, thì tôn-ông cũng xá cho cái lòng tiểu-kỉ thường-tình phải kiếm cách trả thù người thị của. Hoặc lượng tôn-ông có hải-hà lắm nữa, thì cũng coi cái cảnh khổ-nhục của hèn này, đến thế là bỏ giận của tôn-ông rồi. Lạ là phải đến lao-hình khổ-nhục mới bắt được hèn này phải thuật cho tôn-ông biết lệnh-lang ở đâu. Lệnh-lang nay yên mạng ở một chốn kia, không có nguy-hiểm chi hết. Ý hèn này không muốn làm hại gì lệnh-lang cả, mà cũng không muốn làm điều chi chướng-ngược với tôn-ông cả. Lệnh-lang hiện ở nhà nào, nếu tôn-ông thi ân hải-hải mà tha cho hèn này, thì hèn này xin thưa ngay tôn-ông biết.

Con lão-lang ấy đã chẳng động lòng thương thì chớ, nghe tôi nói thế, lại quay lưng lại mà cười ồ lên, rồi chỉ nói nhát gừng vài ba câu ra điều ý chúng tôi làm sao nó đã biết tổng cả rồi. Còn về việc con trai nó thì nó nói quí hồ tôi chưa giết chết, sau này thế nào mà nó chẳng thấy mặt con nó, lạ phải cầu đến tôi tìm hộ. Đoạn rồi nó thét hai tên cung-thủ:

— Bay khá giải ngay cá mai đưa đến ngục *Sa-lu-lê*, mà khéo chẳng vũ-sĩ trốn mất. Vũ-sĩ là một gã bất-trị, đã trốn được ra khỏi *Thánh La-da*, không phải tầm-thường.

Lão nói thế, rồi đi ra, để tôi trong một cảnh sầu-thảm vô cùng. Tôi mới than thân rằng:

Trời ơi! Vì nếu ông chẳng thương tôi mà ông bắt tội, thì dẫu trăm-luàn khổ-hải thế nào mà tôi không cam chịu. Nhưng sao ông nỡ để đồ vô-loại kia nó làm nhục đến tôi, thì phỏng tôi chịu làm sao được?

Quân cung-thủ giục chúng tôi đi. Ngoài cửa có cỗ xe chờ. Tôi giơ tay ra, tôi dắt *Mai-nương* xuống gác mà bảo nàng rằng:

--- Thôi, đi cùng ta, hỡi hỡi tình-nương rất yêu rất quý! đi cùng ta mà chịu cho hết cái cay-nghiệt của số-phận đời ta. Có lẽ một ngày kia trời cao chẳng phụ, để cho đời ta qua cơn bĩ-cực tới tuần thái-lai hơn thế này.

Hai đứa được đi chung một xe. Nàng ngồi vào lòng tôi để tôi ôm-áp lấy mà khóc. Nguyên từ lúc lão phú-ông tới bắt nàng chưa nói nửa lời nào. Nhưng từ lúc lên xe, có một mình nàng với một mình tôi, thì nàng nói với tôi kể đến muôn vàn điều ân-ái, nỉ-non than khóc, những trách mình đã làm nên tội để cho tôi đến nỗi lâm-than.

Tôi bảo nàng qui hồ nàng cứ đình-ninh một dạ yêu tôi, thì dầu khổ thân đến thế nào nữa, tôi cũng không kêu nửa tiếng. Tôi lại nói rằng:

— Minh ơi! trong hai ta thì tôi không phải là kẻ nên thương thứ nhất, minh ạ. Một vài tháng tù, nào tôi có sợ đâu. Mà tôi vẫn ưa ngục *Sa-tur-lê* hơn ngục *Thành La-da*. Nhưng lòng tôi thương minh quá. Trời đất ơi! con người quốc-sắc thiên-hương như minh, ngờ đâu lại đến nỗi này! Hóa-công sao nở tẻ, đã sáng-tạo nên một mỹ-công tuyệt-tác như thế này, mà nở đang tay vùi giệp? Sao ông lại không sáng-tạo ra chúng tôi chéch-lệch dui-què, ngu-xuẩn, đại-dột, để cho xứng-dáng với cái kiếp lưu-li sâu-khổ mà ông đã dành cho hai chúng tôi? Ông lại đi ông cho chúng tôi có tài, có sắc, có trí-khôn, có tình-cảm, để cho chúng tôi phải dùng tài ấy, sắc ấy, trí-khôn ấy, tình-cảm ấy một cách thâm-sâu như thế. Còn biết bao nhiêu kẻ dè-mạt, đáng sâu-khổ như chúng tôi, thì ông lại cho chúng nó được đủ phú-quí vinh-hoa.

Tôi càng nghĩ như thế thì ruột lại càng đau thấm-thía! Nhưng cái đau ấy tỉ với cái đau chưa lại thì không thấm vào đâu cả. Tôi to cho *Mai-nuong* nhiều nhất. Nàng đã phải vào phúc-dường một lần rồi, ví-dù có được

đi cửa chính mà ra chẳng nữa, trở về lần thứ hai, những chốn ấy cũng đã là một việc nguy-nan, phương-chi nàng lại là một gái bị giam trốn ngục mà ra. Tôi đã toan tỏ tình lo-sợ ấy cho nàng biết, nhưng tôi lại sợ nói ra nàng lại thêm rầu. Tôi giật mình cho nàng mà không dám nói. Tôi đành cứ thở dài mà hôn nàng để tỏ cho nàng biết cái bụng yêu-thương của tôi mà thôi. Một khi tôi hỏi nàng rằng:

— Minh ơi! mình có yêu tôi được mãi mãi không, mình nói cho thật.

Nàng đáp rằng sự ấy mà tôi còn phải hỏi thì nàng buồn-rầu lắm. Tôi liền nói:

— Nếu vậy thì tôi không ngờ nữa. Tôi mà đã tin được điều ấy thì bao nhiêu kẻ thù-nghịch, bao nhiêu nỗi ngấu-ngừa tôi đoán xin vượt được hết. Tôi xin hết sức mượn thế nhà mà ra cho khỏi chốn ngục-hình. Khi tôi đã ra được ngoài rồi, nếu tôi không cứu được nàng ra theo luôn, thì bao nhiêu huyết-mạch của tôi cũng gọi là máu chảy thừa mà thôi.

Hai đứa vừa cam-kết với nhau như thế thì xe đến trước ngục-hình. Họ đem giam ngay chúng tôi riêng mỗi đứa một phòng. Sự ấy tôi đã biết trước, cho nên cũng không tức giận cho lắm. Tôi giới-thiệu nàng với tên thủ-ngục. Tôi nói tôi là con nhà sang-

trọng, hễ xử tử-tế với tôi thì sau sẽ có thưởng. Trước khi từ-biệt nhau, tôi hôn nàng và tôi khuyên nàng chớ nên phiền-muộn cho lắm, hễ trời cho tôi còn sống thì nàng không phải lo-sợ chi hết. Trong lung tôi hãy còn tiền, tôi bèn cho nó ít nhiều. Còn tiền tôi lại trả trước cho nó một tháng cơm ăn nàng với tôi. Đồng tiền bỏ ra, kết-quả thật chóng. Tên thủ-ngục dọn ngay cho tôi một cái phòng sạch-sẽ lắm, lại đoan với tôi rằng nàng cũng được một cái phòng như thế.

Tôi vào đến ngục, lo ngay đẽa mưu giải-thoát. Tôi nghĩ trong cái việc tôi cũng không có gì thật là trọng-phạm. Ví-dù quan Tòa cứ chiếu lời cung của gã *Mạc-xen* mà buộc cho chúng tôi có ý lấy bạc của người nữa, thì bạc ấy chưa ra khỏi nhà *Mô Mô* sinh, cũng chưa thành được tang đạo thiết. Tôi bèn quyết định báo ngay tin về cho ông thân-sinh tôi biết, để mời ông thân-sinh tôi thân-hành ra ngay kinh-thành mà lo-lắng cho tôi. Trên kia tôi đã nói tôi coi sự ở ngục *Sa-tu-lê* không nhục như ở *Thánh La-da*. Vả tôi là một đứa con kính-sợ cha mẹ, nhưng đi ăn chơi lưu-lạc bấy nhiều lâu, tính-khí đã dạn ra nhiều. Tôi bèn viết thư cho cha tôi, quân coi ngục cũng cho đem thư ra, không ngăn-trở gì hết. Tôi không

ngờ rằng cha tôi hôm sau, thì ra tới *Ba-lê*, giá tôi biết vậy thì tôi cũng không viết thư về làm gì nữa.

Nguyên cha tôi đã tiếp được phong-thư tôi gửi tám ngày về trước rồi. Cha tôi được thư ấy thì mừng-rỡ, nhưng mừng mà không tin những lời tôi hẹn xin hỏi tình, xin sửa mình trở lại. Cha tôi bèn quyết định thân hành ra tận nơi mà xem tôi đã tu-tĩnh thế nào, rồi tùy cách tôi ăn ở mà đãi tôi. Thành ra tôi phải bắt giam hôm trước, thì hôm sau cha tôi ra.

Nguyên trong thư tôi có xin cha tôi gửi thư trả lời đến nhà anh *Ti-ba*, thì cha tôi ra đến nơi, vào ngay đó trước, hỏi *Ti-ba* nhà tôi ở đâu, tôi hiện đương làm gì, thì bạn tôi không biết, bạn tôi chỉ thuật lại cho cha tôi được nghe những chuyện lôi-thôi từ ngày thoát ngục *Thành La-da* mà ra thôi. Nhân bạn tôi còn nhớ những lời anh em nghị-luận bữa trước về đạo-đức, về cách tu-thân, thì bạn tôi cũng nói với cha tôi rằng có lẽ phen này tôi tu-tĩnh thật. Bạn tôi lại nói nghe như tôi đã bỏ được *Mai-nuong* rồi, duy chỉ ngạc-nhiên có một điều sao đã tám hôm nay không được tin-tức gì của tôi hết. Cha tôi không phải là một người thật-thà dễ tin như thế, cha tôi những nghe nói tám ngày chưa thấy âm-

hao đã đủ nghi tình, chắc có điều gì *Ti-ba* không hiểu rõ đây. Cha tôi bèn cố sức đi thăm dò tìm kiếm, chỉ trong hai hôm thì biết đích tôi đã phải vào ngục *Sa-lu-lê*.

Trước khi cha tôi vào thăm trong ngục, thì tôi được thừa tiếp quan chánh Cảnh-sát. Nói thật thì là ngài thân-hành vào mà tra hỏi tôi để lấy khẩu-cung. Nhân ngài có trách mắng tôi mấy câu cũng không tàn-tệ mà cũng không sỉ-nhục cho tôi lắm. Ngài lấy giọng khoan-từ mà bảo tôi rằng ngài thấy tôi con nhà danh-giá mà xử như thế, ngài cũng buồn thay cho tôi; rằng tôi đi trên người vào một nhà thậ-thế như *Mô Mô* phú-hộ, thật là khờ dại: thật tình thì ngài cũng cho tôi là một đứa nhẹ dạ, không biết tình xa, chứ không phải là một đứa gian-ác. Nhưng lần này tôi đến cửa ngài lần thứ hai, đã hai ba tháng ở *Thánh La-da* tưởng là tu-tĩnh lại rồi, ngờ đũa còn hư như thế.

Tôi được một ông quan xét án nhân-từ như vậy, thì tôi lấy lễ-phép và lấy cách ứng-dụng mà trình thưa đề quan trên cũng phải động lòng thương tình, mà khuyên dỗ tôi chớ buồn-rầu quá, rồi ngài hết sức vì tôi con nhà gia-thế, vì tôi còn trẻ tuổi, mà thương cho được phần nào hay phần ấy. Tôi thấy quan dễ, tôi lại đánh liều bẩm với quan nói cả cho *Mai nương* nữa, nhân tôi

ca-tụng *Mai-nương* tính-nết hiền-từ trung-hậu. Quan cười mà dạy rằng quan chưa thấy mặt nàng bao giờ, song cứ lời người ta trình báo thì gái ấy là một gái bất-thiện, rất nguy-hiểm cho bọn nam-nhi niên-thiếu, Tôi nghe ngài nói thế thì tôi thương nàng không biết ngần nào mà kể nữa, tôi bèn cạy lời biện-bạch, lấy giọng nhiệt-thành yêu-mến mà cãi hộ cho nàng. Tôi vừa nói vừa chùi-chấn nước mắt. Ngài sai lính lại đưa tôi vào phòng giam. Khi tôi bước ra thì ngài lên giọng nghiêm-nghị mà than rằng:

-- Ái-tình! Ái-tình! biết bao giờ cho ái-tình kiêm được cả đạo-đức, than ôi!

Tôi đương ngậm-ngùi lo đến phận mình, bồi-bồi trăm mối sâu-thẳm, và tôi đương nghĩ-ngợi đến mấy lời quan chánh Cảnh-sát dạy bảo, tài bỗng thấy cửa phòng mở ra, chính cha tôi bước vào thăm tôi. Tôi đã gửi thư mời cha tôi ra, dầu không đợi cha tôi hôm ấy thì tôi cũng đợi ngài vài hôm sau nữa, vậy thì trong trí tôi đã sửa-sang để mà tiếp cha tôi rồi. Tuy vậy mà tôi bỗng thấy cha tôi bước vào như thế, tôi cũng giật mình như sét đánh, những ước gì chỗ đất mình đứng lún xuống sâu trăm trượng, để tránh cho khuất mặt nghiêm-

đường, tôi hồ-thẹn mà chạy ra hôn cha tôi, cha tôi ngồi xuống. chưa nói câu gì hết

Tôi thì đứng khoanh tay, hai mắt nhìn xuống, đầu mặt cúi gằm mà không dám ngẩng. Cha tôi nghiêm giọng mà rằng :

— Anh ngồi xuống. Ngồi xuống đó. Tôi nhờ cái tiếng đồn lừng-lẫy của miệng thế-gian, về những sự ăn chơi quái-gở độc-ác lạ đời của anh, mà biết được tin anh ở chốn này. Cái nét như nét của anh, dầu chẳng ra gì cũng có cái đặc-sắc không sao thâm kín được. Thì ra anh đã tìm thấy con đường rất gần rất chắc để mà đến bậc nổi tiếng lầy-lùng. Tôi ước cho anh rằng sự này mau mau kết-cục tại giữa pháp-trường mà làm gương cho thiên-hạ, như thế thì anh cũng vinh-hiến làm trang sách hay cho thế-giới.

Tôi cúi đầu nghe mà không dám thưa câu gì. Cha tôi lại nói :

— Thương hại cho tôi, để được con ra, yêu-mến như châu như ngọc, tận tâm tận lực mà gây dựng cho con nên được bậc người lương-thiện, ngờ đâu công-phu ấy đã kết-quả nên một thằng đại-gian-ác nó làm xấu tiếng cho cả một nhà một họ thế này ! Người ta lúc vận không hay, trời làm mất của, nạn ấy cũng chẳng đau lâu, ngày qua tháng lại, nó khuây dần đi được ; đến như

cái tai-nạn này là tai-nạn mỗi ngày thêm lớn, như là tai-nạn phải một đũa con đăm-mê sắc-dục như anh, đến nỗi quên cả liêm-sĩ, thì phỏng còn có thuốc nào chữa được? Ủ! tao bảo thế mà mày không nói gì, thằng khốn kia! Kia kia ai thử xem cái mặt thùy-mị giả-dối, cái vẻ chịu lụy điêu-ngoan kia, thoát nhìn ai mà chẳng bảo đó là một người lương-thiện nhứt ở trong dòng giống nhà nó?

Tuy tôi biết mình không oan cho lắm, mà cha tôi dạy như thế, tôi nghĩ cũng hơi quá lời, tôi bèn khoan-hòa lễ-phép mà thưa lại mấy câu:

— Lạy cha, con xin cha biết cho con rằng cái mặt chàm đỏ này không phải là con làm ra thế, con là con cha, nhờ phúc ấm tổ-tiên để lại cũng biết mình dòng-dõi trâm-anh, con hết lòng hiếu-kính mà thờ cha, nay thấy cha cả giận thì vẻ mặt con như thế này, thật là vẻ tự-nhiên, chứ đâu con có giả-dối, con cũng biết trong dòng-giống nhà ta, con không phải là người đứng mực thứ nhứt, cha mắng con thật là đích-dáng, nhưng con dám xin cha cũng lấy cách nhân-từ mà dãi con một chút, cha đừng coi con như một đũa mặt hạng thất-phu thế vậy. Cha nói đau con quá! lạy cha, bao nhiêu tội lỗi của con, chẳng qua bởi

một chữ tình, một chữ tình giết người! than ôi! cha há lại chẳng hay, cái sức giun-giũ của nó hùng-dũng biết bao! Con là máu-mủ cha sinh ra, con chịu sức nó đến thế, cha là cội-rễ cái tính con, há lại chưa bao giờ từng trải lửa nòng tinh-dục như con ru? Con vì tình mà say-đắm quá, mà ngây-dại quá, mà dễ-dãi quá, đến nỗi gái bảo làm gì con cũng làm, tội con chỉ có thế mà thôi. Thế thì việc gì mà phạm đến danh-giá nhà ta được. Vậy thì con xin cha mở lòng nhân-từ, thương lấy con dại, xưa nay chỉ dốc một lòng rất kính rất mến mà thờ cha, dầu con mê-mẩn đắm say đến thế nào cũng vẫn lấy điều liêm-sĩ làm trọng, con trót dại mà ra như thế này, thì phần đáng khinh ghét là ít, mà phần nên thương hại cho con thì nhiều.

Tôi vừa nói vừa đầm đìa nước mắt khóc.

Tấm lòng kẻ làm cha là một mỹ-công tuyệt-tác của con Tạo. Bao nhiêu cái từ, cái hậu, Tạo-hóa đem cả vào đó, làm cái-mối sinh-lực cho người ta ăn ở. Như cha tôi đã là đấng từ-bi quảng-dại, lại là một người trí-giả, biết phân hay dở phải chẳng, cha tôi nghe tôi phân biện một cách lạ-lùng như thế, thì đương giận lại hóa thương tình, mà đã thương thì không thể làm mặt

giận được nữa. Cha tôi bèn ngọt ngào ngay giọng nói mà bảo rằng:

-- Tội nghiệp con ta! Con lại đây mà hôn cha đi. Cha nom thấy con cha thương quá!

Tôi hôn cha tôi thì cha tôi ôm chặt lấy tôi mà rằng:

-- Nhưng biết tính làm sao mà gỡ cho con ra khỏi chốn này bây giờ? Ấu là việc con làm sao, khá thật tình mà kể lại cho cha biết hết đi.

Tôi xét mình tôi không có điều chi là điều trong-phạm đến luân-thường đạo-lý cả, đem mà tỷ với lũ đồng-niên thì còn lắm kẻ hư thân xấu nét hơn tôi nhiều. Và trong thời buổi ấy, đàn-ông có nhân-ngãi là một sự thường, phong-tục nước ta bây giờ chưa cho là điều xấu. Mà cò-bạc khéo tay, người thời ấy cũng chưa biết cho là một cách đê-tiện. Cho nên cha tôi đã hỏi thế thì tôi cũng cứ thật mà khai, xưng ra hết cả những cách ăn ở của tôi, từ khi bỏ học đi chơi. Cứ mỗi điều tội lỗi của tôi, tôi lại đem mà tỷ với việc người khác có danh tiếng hơn, để cho nhẹ bớt cái sỉ-nhục. Tôi nói:

--- Lạy cha. Con có một con nhân-ngãi, nghĩa là không có phép kết-hôn mà ăn ở với một người đàn-bà mình yêu-mến. Mô-quận-công đây kia, những hai nhân-ngãi.

đi lại với nhau giữa chốn kinh-thành, ai ai cũng biết. *Mỗ* công mê-man một người tình-nương, kể đã mười năm, mà qui-báu hơn phu-nhân ở nhà. Trong số các người danh-giá ở nước *Đại-pháp* thì chia ba hai phần người cho sự có nhân-ngãi là một sự khoe-khoang được. Thừa cha, con trót theo đòi người ta mà tập mấy cách khôn-ngoan trong cuộc đồ-bác. Cha không xem *Mỗ* hầu-tước và *Mỗ* bá-tước đây kia, chỉ có nghề ấy mà ăn. Như *Mỗ* hoàng-thân-vương, *Mỗ* quận-công thì lại làm chum cho mấy bọn cò gian bạc lặn.

Còn chuyện lừa cha con *Mỗ* *Mỗ* phú-ông mà lấy tiền, thì giả-sử tôi muốn kiếm những người kia khác ra mà tở cũng được, song tôi nghĩ tôi cũng còn đòi ba chút khi-khái hơn người, cho nên tôi xin chịu ngay là tội xấu, chứ không dám cãi. Tôi chỉ xin cha tôi nghĩ tình cho tôi vừa mê gái lại vừa cảm-tức cha con nhà kia, nên mới lập ra mưu-lừa chước dối ấy mà làm hại cha con nó chơi cho bõ ghét.

Cha tôi lại hỏi tôi đã nghĩ được cách nào lo-lắng cho mau xong việc, mà lại khỏi tai-tiếng chẳng? Tôi bèn thuật lại cho cha tôi biết cái lòng nhân-tử của quan chánh Cảnh-sát đối với tôi.

-- Vì bằng cha đã nói với quan chánh Cảnh-sát rồi mà việc chưa xong, thì chắc là bởi *Mỗ Mỗ* phú-ông ngăn-trở. Vậy con xin cha vì con mà chịu phiền đến thăm cả hai người ấy.

Cha tôi hẹn với tôi đi thăm cả hai nơi.

Tôi muốn luôn tiện xin cha tôi nói giúp cho cả *Mai-nuong*, nhưng tôi lại thôi không dám nói; không phải là tôi không bạo nói, nhưng tôi e cha tôi lại giận lây đến nàng, mà đã không xin hộ, lại làm điều gì thiệt-hại thêm cho nàng nữa chẳng. Câu chuyện ấy đến bây giờ tôi cũng bầy còn ân-hận, có lẽ là bởi vì khi ấy tôi không cả gan một chút, nói phăng với cha tôi, may ra cha tôi có thương tình mà xin cho nàng chẳng, cho nên về sau nàng bị cực-khê không ai cứu vớt được. Giả-sử tôi cố nói cho nàng với cha tôi, thì đâu chẳng được việc gì, cũng được một điều đón trước những lời dèm-pha của lão già *Mỗ Mỗ*. Nói cho đáng thì cũng không biết chắc thế nào, có lẽ là việc số-phận trời đã định trước, chứ không phải là vì tôi biếng trễ câu gì; nhưng vì thử khi ấy tôi thừa dịp cha thương mà nói nốt việc nàng thì về sau dầu có thế nào, cũng chỉ oán được cái lòng tàn-nhân của cha con *Mỗ Mỗ* mà thôi.

LA REVUE DE L'OCCIDENT

REVUE DE L'OCCIDENT

TOME I

CHRONIQUE GÉNÉRALE DE L'EUROPE
L'ÉCONOMIQUE

TOME II

CHRONIQUE GÉNÉRALE DE L'EUROPE
L'ÉCONOMIQUE

TOME III

CHRONIQUE GÉNÉRALE DE L'EUROPE
L'ÉCONOMIQUE

TOME IV

CHRONIQUE GÉNÉRALE DE L'EUROPE
L'ÉCONOMIQUE

LA REVUE DE L'OCCIDENT

REVUE DE L'OCCIDENT

TOME V

CHRONIQUE GÉNÉRALE DE L'EUROPE
L'ÉCONOMIQUE

TOME VI

CHRONIQUE GÉNÉRALE DE L'EUROPE
L'ÉCONOMIQUE

TOME VII

CHRONIQUE GÉNÉRALE DE L'EUROPE
L'ÉCONOMIQUE

TOME VIII

CHRONIQUE GÉNÉRALE DE L'EUROPE
L'ÉCONOMIQUE

LA REVUE DE L'OCCIDENT

REVUE DE L'OCCIDENT

LA PENSÉE DE L'OCCIDENT

BIBLIOTHÈQUE DE TRADUCTIONS

SÉRIE A

Œuvres Classiques, Antiques ou Modernes
(Couverture crème)

SÉRIE B

Œuvres Populaires, Françaises ou Étrangères
(Couverture rouge)

SÉRIE C

Ouvrages Didactiques et Livres de Vulgarisation
(Couverture verte)

Il paraît par mois au moins deux fascicules de 64 pages au minimum.

ÂU-TÂY TU-TUỞNG

DỊCH-VĂN THU-XÃ

LOẠI A

Những sách kinh-diễn cổ hoặc kim
(Bìa vàng)

LOẠI B

Những sách quốc-dân đọc nhiều,
nguyên-trước tiếng Pháp hoặc tiếng ngoại-quốc
(Bìa đỏ)

LOẠI C

Những sách dạy học và sách phổ-thông
(Bìa xanh)

Mỗi tháng xuất-bản ít ra hai quyển, mỗi quyển
số ít là 64 trang.
